

BØRNE

TEATER

AVISEN

NR. 64 JUNI 1988

BØRNE

TEATER

AVISEN

NR. 64 JUNI 1988

ISSN 0900-0291

Børneteateravisen udsendes af Teatercentrum i Danmark Frederiksborggade 20, 3. 1360 København K. Tlf. 01 15 69 00

Ansvarshavende redaktør:

Carsten P. Jensen
Carstensgade 19
1770 København V
Tlf. 01 31 53 69

Børneteateravisen udsendes fire gange årligt til alle interesserede. Private abonnenter betaler 50 kr. årligt. Bestilling og afbestilling af abonnement foretages skriftligt til Børneteateravisen/Teatercentrum. Meddelelse om adresseændring, udeblevne numre eller lignende rettes i første omgang til det lokale postkontor. Børneteateravisen/Teatercentrum orienteres af Avispostkontoret om den nye adresse. Kontakt kun Børneteateravisen/Teatercentrum ved fortsat fejllevering eller ikke ændret adresse.

Børneteaterbrochuren — en rød bog i A5-format — udkommer i forbindelse med Børneteaterfestivalen i april måned. Den sendes ligesom Børneteateravisen til alle daginstitutioner, skoler og andre, der er potentielle aftagere af børneteater. Hvis du er vant til at få Børneteateravisen, bedes du lægge mærke til, om brochuren osse kommer. Ellers spørg på det lokale postkontor.

Produktion: H. P. Sats, Assens
Trykning: Vestjysk Rotation, Vinderup

Indhold:

Morgenluftspolitik	s. 2
BTS-vurdering af betænkningen	s. 2
Replikskifte	s. 4
Brugerkonferencen	s. 5
B&U-teaterfestivalen i Århus	s. 6
ASSITEJ-festivalen i Odense	s. 10
Debat om debat	s. 12
Anmeldelse af Den røde Brochure	s. 14
Repertoire-nyt	s. 15
Små scener	s. 15
Kaskade-festival i Horsens	s. 16

Dead-line for stof til næste nummer af Børneteateravisen er 20. august. Næste nummer udkommer i begyndelsen af september.

Forsidefoto: Kurt Johansen — fra årets Børne- og Ungdomsteaterfestival i Århus.

**Redaktionen
sluttet 22. maj**

Morgenlandspolitik

Det kunne nu være skægt med en regering, der ville satse på livskvalitet ....

Af CARSTEN JENSEN

I skrivende stund er de politiske kandestøberier mere hyppige end hestepærer på travbanen. Nationen fattes ny regering — efter en overmåde trist og visionsløs valgkamp, hvor kulturpolitiske emner har været ikke-eksisterende — end ikke som valgflæsk.

Men hvordan regeringen end

kommer — eller er kommet — til at se ud, kunne det nu være rart, om der også blev plads til en *kulturminister!*

En sådan har der som bekendt ikke været siden salig Kultur-Niels' dage. Af gavn. I hvert fald ikke en, der brændte bare halvt så meget for kulturen, som visse politikere gør for at blive statsministre.

Kulturminister Litten Hansen

Kigger man sig omkring i det politiske landskab, vrimler det heller ikke ligefrem med stærke politiske personligheder, der kunne tænkes at tilføre kulturministeriet saft og visioner.

De konservative har som bekendt ingen kulturpolitik, hvorfor man har sat en TV-interesseret historieprofessor på posten. Venstres kulturbannerfører foretrækker fodbolden, de radikale har pensioneret deres stærkeste kulturpersonligheder — og Socialdemokratiets bedste bud på posten vil tilsyneladende hellere være overborgmester i København eller økonomisk minister.

Tilbage står forkvinden for kulturudvalget. Hun er SF'er og derfor med stor sandsynlighed ikke at finde i en regering.

Til gengæld har Litten Hansen, forkvinde for Skuespillerforbundet, tilbudt sig! Det skete for åben mikrofon i radioprogrammet »Tea-

tertid« med det forjættende tema: Hvis du havde magt, som du har talent — eller omvendt — hvad ville du så gøre? Underforstået — for teater- og kulturlivet.

Livskvalitet en god investering

Havde man en regering, der ønskede den størst mulige livskvalitet for danskerne, ville selvsamme regering måske også indse, at en satsning på kultursamfundet er en *god investering*. Også økonomisk.

Det fortæller en masse undersøgelser, bl.a. en cost-benefit analyse fra Århus, og en del udenlandske erfaringer, bl.a. fra Frankrig, hvor kultur- og undervisningsområdet er betydeligt højere prioriteret end

I legen interesse ....

Et BTS-udvalg har set på den gule teaterlov-revisionsbetænkning. Og bekymringen er større end optimismen.

Af CARSTEN JENSEN

Der har været forbløffende stille omkring betænkningen til en ny teaterlov, siden den med nogen forsinkelse nåede frem i lyset.

Det skyldes næppe alene den politiske udsættelse eller valgets udskrivelse, men snarere en vis apati over, at intentionernes økonomiske virkeliggørelse er afvist fra (fungerende) regeringshold allerede inden den politiske udvalgsbehandling. Derfor er det primært de faglige organisationer, der har rørt lidt i suppen og søgt at pejle sig frem til, hvordan og hvorledes den endelige lov kan tænkes at se ud og påvirke teaterlivet frem til årtusindskiftet eller længere endnu.

Og mens vi venter, ligger en masse projekter og teatre under rejst, fordi deres fremtid er et parallelløb med en positivt ændret teaterlov.

Farer & muligheder

BørneteaterSammenslutningen (BTS) og Foreningen Af Små Teatre (FAST) lavede i sin tid et detaljeret forslag til revisionsudvalget om, hvordan man kunne tænke sig børneteaterområdets placering om finansiering. (Se BTA nr. 57).

Som bekendt har der ikke været repræsentanter for børneteaterområdet og det eksperimenterende teater i det kulturministerielt nedsatte udvalg.

Et BTS-udvalg har nu gennemgået betænkningen grundigt, bl.a. med henblik på et medlemsmøde

»Inden dansk teater udelukkende bliver til underholdning og teatermuseer, må en aktuel dansk teaterpolitik fremme mulighederne for radikal nyskabelse. Og det ikke som i betænkningen ved omrokeringer mellem instanser og procenter. (...)

Vi har brug for et glødende engagement og en brændende argumentation for teatrets nødvendighed i tidens omskiftelser. De rammer, teaterudvalget har præsenteret, udgør en stakket frist. Man kan sagtens forestille sig, at vi om to år allerede skal have en ny betænkning igen. Fordi de nye rammer viser sig at være en tynd æggeskal.

Indtil da er betænkningen næppe en bremse. Men den er også alt andet end et incitament.

Teaterkritiker Chr. Mailand-Hansen i »Information«

herom. Man har valgt at anstille henholdsvis en *positiv* og en *realistisk* vurdering af betænkningen, der har en lang række gode hensigtserklæringer, men ingen fyld til rammerne (se BTA nr. 63).

BTS-udvalget må da også konkludere, at det næppe er realistisk at være positiv, fordi der er lige så mange farer som muligheder i forbindelse med den foreslåede baseophævnings og etablering af en »fri pulje«. Som skal dække alt det, der ikke i forvejen er institutionaliseret; såsom nyt danse-teater, eksperimenterende teater — og børne- og ungdomsteater.

For meget consensus

Revisionsudvalgets ihærdige consensus-forsøg har efter BTS-udvalgets mening betydet, at man har ladet fremtiden og realisationerne i stikken til fordel for enighed og hensigtserklæringer.

Ophævelsen af basene til fordel for et frit bevillingssystem går også børneteaterområdet ind for, men betænkningen har åbenbar slagside:

»Et teaterlovrevisionsudvalg sammensat helt skævt i forhold til det eksisterende danske teaterliv har prioriteret egne interesser hø-

betyder — kombineret med den manglende særlovgivning procentuelt for børneteaterområdet og usikkerheden omkring det til enhver tid siddende Teaterråds sammensætning og progressivitetetsniveau — at der ingen sikkerhed er for, at børneteaterområdet og det eksperimenterende bliver styrket.

Også selvom revisionsudvalget forudsætter, at der også spilles teater for børn og unge på de store scener:

»Der skal ikke meget kendskab til den politiske virkelighed for at frygte, at den teaterpolitiske virkelighed vil betragte den børneteaterpolitiske målsætning som opfyldt, hvis kvantiteten af børneteater øges i det samlede billede. Bli'r Teaterrådets midler *ikke* rigelige, vil udviklingen af det børneteater, der er vokset frem de sidste 20 år, stagnere,« som BTS-udvalget udtrykker sin skepsis.

Statslig produktionsstøtte

Med lovrevisionsbetænkningens ønsker om, at staten fremover skal stå for produktionsstøtten, mens amter og kommuner skal stå for køb af forestillinger, er et BTS-ønske principielt blevet opfyldt. Der-

jere end hensynet til et fremtidigt nyt og udfordrende teater i Danmark.

Den meget omtalte åbning af fastlåste base og paragraffer gælder kun de i forvejen »frie« midler, mens de store base og kasser — institutionsteatrene — ikke skal åbnes eller afgive noget.»

Ingen sikkerhed

Denne delvise basenedrivning

Teater, som er den mest sociale og samlende kunstart og bærer alle kreative fag i sig, må ind i skemaet i folkeskolen. Og den teaterpædagoguddannelse, der har været behov for i 20 år, må oprettes, gerne — for folkeskolens del — som en toårig overbygning på seminarieuddannelsen. Det er *kunsten*, som skal ind i skolen, *ikke* venstrehåndsarbejdende kunstnere. Teatret med børn er i højere grad forløsende end teatret for børn. For gennemføres det første begreb, vil kravet om det andet blive en selvfølge. Hvis behovet skabes indefra, får det professionelle teater et medvidende, medlevende publikum, og en overflødig finkultur bliver til folkekultur.

Rektor for Statens Teaterskole, Lone Hertz, i »Politiken«

her i landet.

Et samfund, der også har plads til et rigt og visionært kulturliv, er ganske enkelt bedre gearet (som det hedder på nu-dansk) til at tackle behovet for professionalisering af arbejdsstyrken, som problemløser socialt set og som nytænkende kraft i erhvervslivet. Blandt andet.

Og så er der jo det med livskvaliteten. Et uhåndterligt begreb, hvis succes vil kunne aflæses i faldende økonomiske tilførelser til socialsektoren.

Kultur som sparringspartner

Store ord i maj. Men det kapitalorienterede erhvervsliv har forlængst indset, at musiske/kreative mennesker er en glimrende fremtidsinvestering på både medarbejder- og lederniveau. Det fortæller bl.a. den øgede rekruttering fra de humanistiske uddannelser og tilfredse udtalelser på ledelsesniveau.

ved kan der lægges afstand til de lokale politiske bevilgende myndigheder og sikres bedre arbejdsvilkår. Dog stadig under forudsætning af, at midlerne er tilstrækkelige. Og at amter og kommuner ikke obstruerer strukturen, fordi deres politiske indflydelse skal fjernes, samtidig med at deres økonomiske forpligtelse skal bevares eller øges.

Ellers er BTS-udvalget til granskning af betænkningens anstrengelser og indhold mest tilfreds med den øgede prioritering af alle former for teatermæssig uddannelse — hvis der bliver penge nok. Samt forslaget om, at teknisk materiel bevilges som en del af driftstøtten i stedet for som nu stavnsbindende lån.

Betænkeligt

Men alting står og falder med tilførsel af tilstrækkelige midler til den »frie pulje«. Og her har fungerende(?) kulturminister H. P. Clausen forlængst erklæret, at der ikke bliver tale om øgede bevillinger til fuldstændiggørelse af betænkningens intentioner.

Det er altså forståeligt, hvis BTS-udvalget er betænkelig ved betænkningen. □

(Se også Henrik Lundgrens indlæg om betænkningen)

Og i de økonomiske ministerier ville man sikkert kunne finde ud af, at et markant forbedret kulturelt klima ville kunne aflæses på lavere ledighedstal (flere jobs i service-industrien og koblingsindustrier til kulturproduktionen og færre kunstnere på dagpenge og bistand).

I spøg-og-skæmt afdelingen kunne man også tænke sig, at Dan-

mark som kulturbærende nation ville betyde flere turister og dermed øget valuta-indtjening og endnu flere jobs i serviceerhvervene.

Desuden har erhvervslivet forlængst bemærket sig, at eksportfremstød går bedre med kulturen som sparringspartner, især hvis landet nyder international prestige på kulturområdet (som nu balletten — og kongehuset .....).

Lad os få en børnekulturminister

Det kan derfor foreslås, at det kommende regeringsprogram opererer med en stigning i det statslige kulturbudget fra den nuværende ene procent til tre-fire procent af bruttonationalproduktet.

Samtidig bør der udpeges en vice-kulturminister — med særligt henblik på børnekulturen. En

såkaldt *børnekulturminister!*

Denne voksne og visionære kulturgesandt for børnene ville have nok at tage fat på for at sikre børnene en rimelig placering i kulturrummet og i samfundet som sådan. En givtig fremtidsinvestering for dem, man ved festlige lejligheder kalder »Danmarks eneste energikilde«.

Vice- og børnekulturministeren kunne f.eks. arbejde på at styrke de musiske fag i folkeskolen. At få fjernet momsen på kunstproduktion og kulturelle arrangementer. At få ophævet de blokerende A-kasseregler for kunstnere, der ikke har fast arbejde. At få ført de gode intentioner fra teaterlovrevisionsbetænkningen ud i livet. At sørge for, at børneteater og andre former for børnekultur bliver tilbud på linie med undervisning og biblioteker og tandpleje.

Og her blev skribenten båret skrigende bort af håndfaste socialarbejdere .... □

Den nye børnekulturminister kigger efter de vises sten ....

Der er lagt op til endnu en pandeløbning mod muren med den nye betænkning, mener BTS/FASTs lovrevisionsvurderingsudvalg.

Replikskifte:

Betænkning nr. 1132: Oplæg til en reaktionær lov

I det sidste år har der været adskillige debatter om teatrets mislige stilling. Og hver gang har der været en eller anden, der rejste sig og udtalte de bevingede ord: Men nu må vi først se udkastet til den ny teaterlov åbenbaret, for så kommer den *egentlige* debat i gang.

Det skete i marts, og siden da er det gået som i den bibelske åbenbaring: Der blev stille i himlen og på jorden.

Det kan der være flere forklaringer på. Betænkningen er en diger sag på 328 sider. Men i betragtning af, at den betyder liv og død for store dele af dansk teater, skulle det vel være til at komme igennem; som en slags spændingsroman eller gyser!

En anden mulig forklaring på den udeblevne debat kan være det evigt tilbagevendende, når snakken er om dansk teater: At det er så meget mere interessant at snakke om mennesker end om det triste indhold af love og paragraffer. Ved debatten på Folketeatret, hvor lovudkastet endelig var tilgængeligt, understregede H. P. Clausen, at dansk teater ikke ville få tilført flere penge i forbindelse med lovrevisionen. Det fik Det Kgl. Teaters chef Henrik Bering Liisberg til at sige op (eller også fik han at vide af ministeren, at der ikke mere var brug for en chef af hans størrelse). Og i stedet for at diskutere det principielle: Kan loven overhovedet revideres uden tilførsel af forøgede midler?, så valgte man at diskutere, hvor synd det var for Bering Liisberg.

Chef-udvalg

Endelig er der en tredje forklaring, og det er nok den uhyggeligste. Den handler om de store, der har sørget for sig selv, så de har ikke mere at snakke om. Og de små, som håber på at få del i kagen: ja, de har fået hvisket i øret, at hvis de opfører sig rigtig pænt, får de *hele* kagen — så nu forholder de sig muse-stille.

Det var Mimi Stilling, der nedsatte udvalget bag teaterlovsbetænkningen. Og som man kunne tænke sig ud fra hendes politiske observans, måtte det blive et revisionsudvalg bestående af chefer. Chefen for Det Kgl. Teater, chefen for Den jyske Opera, to københavn-

ske teaterchefer, rektor for Statens Teaterskole, Teaterrådets formand, en kontorchef i Kulturministeriet. Der har siddet en talsmand for teaterforeningerne, en professor og et tidligere amtsrådsmedlem i udvalget, men ingen egentlig repræsentant for børneteatrene, gruppe- og egns-teatrene, de alternative danse-grupper og musikteater samt det øvrige eksperimenterende område.

Det mærkes ganske tydeligt på denne betænkning, som kan gå hen og afføde den mest reaktionære teaterlov i mands minde: En lov, der stille og effektivt kvæler hele undergrunden i dansk teater.

Hvad cheferne i udvalget har sørget for, er først og fremmest sig selv. Det er gået nøjagtig som i forbindelse med betænkningen omkring Det Kgl. Teaters målsætning (nr. 872). I stedet for at nedkomme med en rationaliseringsplan, der tager højde for den mulighed, at der ikke tilføres området flere penge, er man barslet med en ønskeseddel. Ifølge betænkningen til den ny teaterlov skal Det Kgl. Teater have tilført 45-50 mio. over de næste fem år. Den jyske Opera skal have tilført 5 mio. i forbindelse med en omlægning af Det rejsende Landsteater, hvor man sparker løsgængerne ud og kun bevarer Det Danske Teater, Den jyske Opera og en nyoprettet danse-institution. Cheferne fra Den storkøbenhavnske Landsdelsscene har også sikret sig deres del af kagen: De skal have tilført 11 mio. fra staten ifølge betænkningen. Og så fremdeles: De områder, der har været repræsenteret i lov-udvalget, har alle sørget kønt for sig selv.

Ikke flere penge

Og hvad så med de grupper, der ikke har været repræsenteret i udvalgsarbejdet? Det er den del af dansk teater, der dækkes af den eksisterende teaterlovs paragraf 15 (rejsende), 16 (børneteatre, egns- og opsøgende), 17 (det alternative danse- og musik-teater), 18 og 19 (eksperimenter). For at gøre tingene enklere har man pillet plankeværkerne ned mellem disse områder i betænkningen. De samles nu i én stor bunke, får kønne ord med på vejen — og da alle andre har fået

noget, må man selvfølgelig også foreslå, at disse frie grupper inden for de næste år tilføres 25 til 50 mio. kr. Og allersenest her er H. P. Clausen faldet om, hikstende af latter, og på vej til sit næste møde om TV2 har han svunget sit stempel over betænkningen: Ikke en krone mere til dansk teater.

Herfra kan der ske et af to. Man kan gøre som med betænkningen om Det Kgl. Teater: Man får et udkast, der kræver flere penge, og man *har* ikke flere penge — altså sker der ikke noget. Den gamle lov kører videre. Og det er slemt nok, i hvert fald for dele af det hjemlige teater — eksempelvis danseteatret, der har levet de sidste to sæsoner på håbet om at opnå fordele ved den tilstundende revision.

Men næsten endnu værre vil det være, hvis man vælger den anden mulighed: At revidere loven ud fra betænkningen, uden at putte flere penge i.

Plankeværks-frie områder

Lad mig give et eksempel på, hvad der kan ske ved denne procedure. For at komme uden om de tunge styrelser foreslår betænkningen, at man skal ophæve Det Rejsende Landsteater og Det Rejsende Børne- og Opsøgende Teater (RBOT). I stedet indfører man den nævnte turnerende institution (Det Danske Teater, Den jyske Opera, det nyoprettede danse-teater i Århus). Og man samler alle de øvrige rejsende grupper under den ny, plankeværks-frie paragraf, hvor det er det ny, styrkede Teaterråd, der bestemmer.

På papiret en udmærket plan: Styrelserne for Det Rejsende Landsteater og RBOT er domineret af amts-politikere, og de har ofte gjort noget andet end det, det sagkyndige Teaterråd foreslog. Men i praksis kommer det til at betyde én ting: Trængsel på den plankeværks-frie paragraf. Intet tyder på, at det bliver billigere at erstatte Det Rejsende Landsteater med treenigheden af Det Danske Teater, Den jyske Opera og det nyoprettede danseteater — tværtimod, betænkningen regner med en tilførsel af midler. Hvad vil man

så gøre på det plankeværks-frie område, når man her lige pludselig skal finde plads til teatre som Hvidovre, Jørgen Blaksted og Nyt Dansk Danseteater, der for øjeblikket kører med en 5-6 mio. i tilskud under Det Rejsende Landsteater? Hvem skal dø for at give plads til dem?

Lokkemad

Det er her, jeg er bange for, at de små i dansk teater endnu en gang har været naive. De har ladet sig lokke af det, de blev foregøglet om den ny, plankeværks-frie paragraf: en smidigere administration, sammenlægning af puljer, udsigt til 3-årige tilskuds-garantier i stedet for de nuværende 1-årige!

Men hvad nu hvis det eneste, der sker på denne plankeværks-frie paragraf er, at der bliver flere om biddet? Og der ikke er givet nogen garantier til de små og svage, f.eks. børneteatrene, som ikke har nogen publikumsgrupper til at udøve pression? Ser man på det udkast til paragraffen, der indgår i betænkningen, er det en helt forbløffende gummi-formulering, chef-gruppen er nedkommet med (p. 47).

Her hedder det om dette område, der sorterer direkte under Teaterrådet, at man skal støtte Professionel Teatervirksomhed, Ny Dansk Dramatik, Teknisk Udstyr samt »andre aktiviteter der kan fremme lovens formål«. Om danse/musikteatret ikke ét ord. Der lægges vægt på, at rådet varetager sin opgave uden ensidighed, sørger for

den geografiske spredning og fremmer udviklingen af nye teaterformer. Og det fastslås: »En væsentlig del af midlerne skal anvendes til teatervirksomhed, der henvender sig til børn og unge.« Hvortil man kun kan spørge: hvad er en »væsentlig« del?

Skrig op!

Taget helt konkret: Hvis det ny danse-teater i Århus skal være et prestige-projekt for Flemming Flindt (som der har været tale om), så betyder det, at Nyt Dansk Danseteater sparkes over på den plankeværksfrie. Så dør enten de eller nogle andre danse-grupper — eller måske en halv snes børneteatre, for at Flemming Flindt kan komme til!

Så hvis jeg var danse/musikteater eller børneteater, ville jeg på dette tidspunkt sidde i kø i politikernes venteværelser. Jeg ville hyle og skrike i avisernes spalter ud fra en stensikker fornemmelse af, at vi blev flere grupper for de samme penge — uden nogen form for garantier på fordelingen.

Og jeg ville på det kraftigste appellere til det alternative kulturpolitiske flertal. Æd ikke den plankeværksfrie uden en eller anden form for garanti: en fordelings-nøgle der garanterer nogle minimums-beløb — en sammensætning af Teaterrådet, der giver dansen, børneteatret, eksperimentet en stensikker repræsentation. Betænkningen viser, hvor galt det kan gå, når det kun er cheferne, der kommer til orde. □

Betænkelige miner hos det opvoksende publikum (foto: Kurt Johansen).

Af Henrik Lundgren. Teater- og filmkritiker, lærer ved Statens Teaterskole mm. Den nye teaterlovs-betænkning er reaktionær og truer bl.a. eksperimenterende teater og børneteater.

Dansk teater – én stor forsøgs-scene?

Af JOHN ANDREASEN

På en konference i Århus i maj blev teaterlovsbetænkningen diskuteret og ikke mindst hovedmålsætningen om »kvalitet, mangfoldighed og udvikling« blev hilst velkommen.

Inden for fritidsområdet har der nu været et storstilet forsøgsarbejde igang (10-punktsprogrammet), og netop nu starter inden for folkeskoleområdet et 4-årigt forsøg med 4×100 mio. (7-punktsprogrammet). Et minimum inden for teaterområdet må vel så være et 4-punktsprogram for at realisere udvalgets hovedtanke?

I hvert fald blev der på Århusmødet stillet forslag til ministeriet med det lange navn Kultur- og kommunikationsministeriet – forkortet »Kunststofministeriet« – om at sætte et 4-punktsprogram igang med henblik på forbedring af dansk teater. Det skal have form af et forsøgs- og udviklingsarbejde.

Teaterloven på hovedet?

Det blev osse foreslået at stille teaterloven omvendt op, så det blev tydeligere, at man virkelig vil sætte på »kvalitet, mangfoldighed og udvikling«. Med andre ord:

Efter en generel, bred formålsbestemmelse skulle følge paragrafferne om uddannelse for at vise, hvor grundlæggende nødvendigt det er for udvikling af teaterlivet. Og dernæst skulle amatørteatret fremhæves som en vigtig basis for teaterudviklingen. Og teater med og for børn og unge – af samme grund.

Sidst i en række af paragraffer kunne så omtales Nationalscenen, som kunne være et relevant dansk samlingspunkt inden for teaterområdet, forudsat at den byggede på »kvalitet, mangfoldighed og udvikling« – forholdt sig stærkt til sin samtid og ikke var hævet over den eller havde fået tildelt en særstatus i forhold til det øvrige, mangfoldige teaterliv i landet. Sammenlign med den gule betænkningens forslag til paragraffer og rækkefølge på side 45 i betænkningen.

»Udvikling – mangfoldighed – kvalitet« kræver derudover »betydelig udsigt til bevillingsforøgelse« til teaterlivets vækstlag. En tanke som naturligvis vil afspejles i en ny teaterlov! □

John Andreassen er bl.a. aktiv i Århusspillet.

Iscenesat virkelighed

Nutidens unge føler sig svigtet af de voksne og søger i stedet at iscenesætte deres egen virkelighed på en måde, der gerne må være mere dramatisk og spændende end teatrets formsprog

Af CARSTEN JENSEN

Det er ikke de unge, der fylder op på tilskuerrækkerne, når der spilles teater.

I det hele taget er de unge ikke, som vi gerne ville have, de skulle være. De forstyrrer os og vore faste cirkler med deres hærværk og afstandtagen fra voksen-generationernes livsopfattelse.

I stedet er der stadigt større grupper af børn og unge, der marginaliserer sig i subkulturelle grupper, hvor de dramatiserer og lever en tilværelse, der er betydeligt mere interessant, ophidsende og pirrende end det meste teater.

Kultursociologen Jacques Blum stræde gavmildt om sig med provokerende udsagn ved den festival-relaterede brugerkonference, der havde temaet »børn og unge – de grimme ællinger« og nogle hundrede teaterfolk og -formidlere som deltagere.

Tilmed kastede oplægsholderen sine sandheder i grams uden smålig skelen til det selverklærede faktum, at han stort set ikke havde set noget børneteater ....

Kød og blod

Den side af sagen blev der rådet

bod på med en guidet *tour de force* i den efterfølgende festival-weekend. Uden at det dog fik manden til at ændre sin opfattelse af, at teatret skal gøre sig meget mere synligt og kunne fremvise en betydelig højere grad af spænding, ildhu og engagement for at få de unge i tale:

»Et af de problemer, som børneteater og andre former for teater står i her i slutfirserne, er, at tilværelsen uden for teatret på masser af områder kan give et større incitament og »sus«, ligesom den (bevidstløse) underholdning er mere underholdende end meget teater.

Omvendt har børn og unge i dag et fuldstændigt vanvittigt behov for noget, der er *live*, noget der ikke kan laves *rewind* på. Det er på den ene side udfordringen og på den anden side chancen for børneteater: De unge vil gerne have kød og blod og være i det. Men de kræver at blive »flyttet« på en meget voldsommere måde end vi gør. Vores generation kan godt klare os med oplevelser og kloge, verbale analyser, hvor hjernen bruges som erogen zone ...., men det gælder ikke for børn og unge i dag. De vil have det konfronterende og mere direkte.«

Omsorgs-imperialisme

Og frem for alt er de trætte af de mange ord og pædagogiske tiltag, der er en del af deres forældres arv fra de glade tressere. Tillige med de politiske demonstrationer, det bløde samvær og komme-hinanden-ved-syndromet.

Den slags tror de unge af i dag ikke på. De vil væk fra den institutionalisering, der dybest set søger at fratage dem ansvar og istedet prøver at »indpasse dem i systemer til systemets bevarelse,« som Jacques Blum udtrykte det.

Reaktionerne på de voksnes omsorgsimperialisme er blandt andet fremkomsten og eksistensen af de mange subkulturer: Man deler sig op i fraktioner og relaterer sig til andre jævnaldrende fremfor de voksne.

Jacques Blum nævner eksempelvis nogle af de farverige grupper, der spiller deres egne rollespil (punkere og skinheads), laver deres egne hierarkier (rockerne), iscenesætter mediebegivenheder (BZ'erne og grønjakkerne) og på andre måder er synlige i gadebilledet. De søger konfrontationen – og dermed kontakten – med det omgi-

vende samfund via provokationen.

Men også de mere grå fraktioner tiltrækker en mængde unge: fritterne (grillbar- og pinball-folket), de nyreligiøse, diskerne osv.

Og der er ikke mange af dem, der gider se teater. De søger i stedet de hurtige her-og-nu-oplevelser (grafiti-togter, sniffing af lightergas etc.) ud fra en mere eller mindre ubevidst erkendelse af, at »om lidt er vi borte«.

Ord som forløser ....

Skal børne- og ungdomsteatret have disse unge i tale, må man lave nærværende teater og afmontere deres betragterrolle.

De vil involveres og deltage i funktioner, der er vigtige for dem.

Derfor må teatret arbejde meget mere med sit formsprog – og synliggøre et brændende engagement.

For er de unge end trætte af ord, er de så meget mere billedlige og musiske i ordets egentligste forstand på baggrund af bl.a. video, tegneserier, film osv.

Efter de mange og forstandige ord fra kultursociologen gik man i grupper for at bruge ord på at beskrive nutidens, fremtidens og utopiens børneteater.

Men om aftenen spillede Comedievognen ordløst teater .... □

Børne- og ungdomsteaterfestivalen i Århus: På børnenes præmisser

Af CARSTEN JENSEN

De væbnede styrker vågede over årets største børnekulturelle begivenhed i Århus. Hjemmeværnet sad klar med transportable telefoner og sørgede for, at kommunikationen mellem de forskellige spille- og opholdssteder på festivalområdet ved Vejlbj-Risskov-hallerne fungerede.

Om de også ville have grebet ind, hvis det var kommet til korporlige sammenstød mellem gøglere og teaterfolk, må derimod stå hen i det uvisse.

Alt foregik imidlertid i stor fordragelighed, mens »de udstødte« gøglere og cirkusfolk m.fl. delte løbesedler ud og lavede små happenings og således endnu engang blev en synlig del af festivalbilledet.

Baggrunden var naturligvis Teaterrådet/UBOTs beslutning om fremover at udelukke de ikke-teatermæssige underholdningsvirksomheder fra Den røde Brochure og den årlige teaterfestival.

Menneskevandring

Et andet markant festivalislat var den evige menneskevandring til og fra de forskellige spillesteder og vederkvælgelsesindretninger — og med billetudleveringen som det magiske centrum.

Foruden godt vejr og fint fremmøde kunne man her konstatere en imponerende taktisk sans hos de billetthungrende, der formåede at finde de »rigtige« billetkøer, endnu inden forestillingerne var klar til »salg« ....

Mange måtte dog gå og stå forgæves, men endnu flere fik de ønskede forestillinger at se.

Weekendens masseopbud af opførelser og oplevelser var den sædvanlige afslutning på festival-

ugens turnéen omkring i lokalområdet på skoler og institutioner. Foruden det interne BTS-seminararbejde, hvor grupperne samarbejder om at forbedre produktet.

Formidlingsopgaver

Den officielle start på årets børne- og ungdomsteaterfestival inkluderede blandt andre BørneTeater-Sammenslutningens forkvinde, Anette Sørensen, der holdt en af sine sædvanlige peptalks med syrlige drops til det samfund, der har så svært ved at indse betydningen af en rig børnekultur og nogle kvalitativt forbedrede levevilkår også for børnene.

I år undlod Anette dog at forlange den borgerlige regering væk. Det var også unødvendigt: Den gik af sig selv et par dage senere ....

Der var iøvrigt heller ikke nogen lokalpresse til at viderefremme den slags budskaber, da festivalen for alvor løb af stabelen. »Stiften«s journalister gik nemlig i strejke med krav om højere løn. Det vil sige et sted mellem 30 og 100 procent mere end de bedst betalte børneteaterarbejdere.

Således sættes tingene ofte i relief. Begge vigtige formidlingsopgaver, men det er fortsat trangt at arbejde med de underprivilegerede kulturrum.

På børnenes side

I sin åbningstale refererede Anette Sørensen til den nyligt udsendte betænkning til en ny teaterlov (se f.eks. BTA nr. 63) og opfordrede sine kolleger til at tage revisionsudvalgets rosende ord til børneteateret alvorligt:

»Lad os formidle den viden, vi har om kompromisløst at stå på børnenes side, om ærlighed i spillet, om at være til stede i salen, om at ville dem noget med vores kunst.

Lad os gribe denne chance til at blive gjort synlige i medierne og ikke som nu leve en skyggetilværelse, hvor få kender til det seriøse arbejde, der gøres for at skabe kunst for børn.«

Og kunst blev der skabt for festivalens lokale børn og unge og de mange tilrejsende formidlere af børneteater. Så det blev ikke kun de aktionerende gøglere, der tog kegler på årets festival. Også selv om der begge steder vanen tro måtte forekomme skæve.

Festival til eksamen

Børneteateravisen havde inviteret to erfarne kritikere og kendere af børneteater til at tage pulsen på dansk børne- og ungdomsteater anno 1988:

Henrik Lundgren var for år tilbage Informations vidende og engagerede teateranmelder med en særlig forkærlighed for gruppeteaterområdet. Han har samtidig været lærer på såvel Teatervidenskabeligt Institut ved Københavns universitet som på Statens Teaterskole. Nu rapporterer han bl.a. fra udenlandske teater- og balletbegivenheder til Politiken.

Kent Hæggelund er blevet betegnet som »svensk børneteaters historiker«. Han er skribent og anmelder ved det svenske teater-tidsskrift *entré*, laver udsendelser for Sveriges Radio og er lærer i dramapædagogik ved Stockholms lærerhøjskole.

De to blev sluppet løs med program og adgangskort til festivalområdet. For henholdsvis at få et gensyn med dansk gruppeteater — og drage sammenligning med den svenske pendant.

De følgende sider er deres nedskrevne oplevelser ....

EN HÅNDS

Af HENRIK LUNDGREN

Lever dansk børneteater endnu, og har det det godt? — Det var det spørgsmål, Børneteateravisens ihærdige redaktør havde stillet en pensioneret børneteater-anmelder. Og det kan man nok kun besvare på én måde: Jovist, dansk børneteater lever, meget dårligt — men det har det godt!

At dansk børneteater lever dårligt — fattigt, kortsigtet, på for få ressourcer — har jeg skrevet en kommentar om andetsteds i denne Børneteateravis. Alle ved, at grupperne under paragraf 16 har haft for lidt penge i de sidste mange år, og at forsøget på at lægge initiativ ud til lokalsamfundet ved lovrevisionen i 1980 ikke er lykkedes. Derfor har man sat næsen op efter en ny lovrevision, der gør rammerne videre — river gamle snærende plankeværker ned.

Som kommentaren andetsteds i bladet forhåbentlig klargør, tror jeg ikke, denne »plankeværks-redrivning« mellem paragrafferne vil betyde nogen som helst forbedring for det hjemlige børneteater.

Sker der ikke en kraftig tilførsel af midler til hele det eksperimentende område — og det benægter H. P. Clausen — kan den plankeværksfri paragraf blive alles kamp mod alle. Uden nogen sikring af de svageste. Og det er som bekendt altid børneteatrene, fordi de ikke har et publikum, der kan rabe op i medierne, men »kun« de børn der i forvejen er vænnet til, at man ikke hører på dem, fordi man allerede har bestemt, hvad der er godt for dem.

Kvalitet og økonomi hænger sammen

Og stadigvæk, selv om ingen bryder sig om, at jeg siger det: *Kvalitet hænger sammen med økonomi.* Dansk børneteater er godt (noget af det!), men kunne være betydelig

bedre, hvis ressourcerne var anderledes. Hvis grupperne havde råd til at fastansætte instruktører, der fulgte gruppens arbejde kontinuerligt — spillede frem og tilbage med ideer, udviklede skuespillerne undervejs.

Hvis grupperne havde råd til at knytte dramatikere nærmere til sig: Hvordan skal en gruppe tage pulsen på forholdet mellem »danske« børn og indvandrerbørn i en forestilling her og nu, når aftaler med dramatikere skal laves to år i forvejen? Hvis der var råd både til uddannelse og efteruddannelse af skuespillerne.

Det var nogle af de mest indtrængende punkter for det hjemlige børneteater, da jeg holdt op som fast anmelder af området for syv år siden, og der er ikke sket nogen forbedring i mellemtiden.

Teater i opposition

Og så var der alligevel meget godt børneteater på festival nr. 18 i Århus. Teater der satte spørgsmålstegn. Teater der forstyrrede. Teater der ikke ville bekræfte fordomme. Og om noget er det det, der — for mig — i årenes løb har gjort dansk børneteater stærkt: At man betragtede sig som et teater i opposition. At man solidariserede sig med børnene for at vise, hvad det er for en virkelighed, de er oppe imod.

Det er formentlig ikke blevet nemmere de sidste år, hvor der er så mange, der slår mønt og plat af at gøre børn tilpasningsdygtige: få dem til at makke ret i forhold til det allerede eksisterende. Man skal være meget dygtig, meget klog og meget ansvarlig, hvis man i en arbejdsløshedstid, hvor alle børn helst skal være UG-børn for at klare sig igennem, alligevel tør opfordre dem til at handle selvstændigt, måske endog gøre oprør.

Den håndsrækning, det kritiske børneteater kan være til at forme

Møllen: »Morgenbordet«

Trods alt kom også klounerne til fadet på teaterfestivalen .... (Foto: Kurt Johansen).

RÆKNING TIL BØRNENE

Artibus: »En mor som historie«

børnenes selvstændige bevidsthed, er ikke blevet mindre forpligtende de sidste år.

Befri dig selv

Hvor oplevede jeg denne hånds-rækning på festivalen i Århus?

Jeg oplevede den i Vestvoldens *Fanden ta' Faust* (for de 8-13 årige), hvor det vel var lige før, det var selve temaet: at sige til børnene, at det ikke bare er sagen at makke ret. Den fortravlede dame vinder pigen Faust i et lykkehjul, og til at begynde med går det godt, fordi Faust er så ubegribelig artig, tilpasningsdygtig — næsten som en hund. Men gradvis afslører forestillingen (meget velspillet over hele linien), at dette barn bliver en taber, netop ved at føje sig. Ved hele tiden at gøre det, de andre siger, hun skal, bliver hun faktisk et »problembarn«.

Måske kan hun reddes ved ganske almindelig ømhed og kærlighed — det er i hvert fald, hvad slutningen antyder. Men det afgørende budskab (uden at der iøvrigt svinges med pegepinde) er: Befri dig selv — lad ikke voksenverdenen tage oprøret fra dig!

Om at svigte

Noget af det samme spil ligger i Comedievognens *Foxrot* (10 år og opefter): Et spil om to tjenere, der farer til himmels ved en kortslutnings-ulykke, men på vejen lærer noget om at respektere hinandens legelyst og spilleglæde.

Og meget af denne historie om ikke at lade sig kue ned oplevede jeg i Baggårdsteatrets *Danish Dynamite* (14 år og op): En forestilling båret af denne gruppes gennem årene usvækkede vitalitet og dynamik. De to gange Klaus er gået til fodbold, som de plejede i skoletiden, men mens de kigger på — klapper, pifter, tuder med båthorn og smider med wc-ruller — afsløres det, hvor meget der efterhånden skiller dem. Klaus I er kommet på Handelshøjskolen, han satser på pigen med den rige far, han har allerede hele karrieren liggende forude — men også, et eller andet sted, angsten og stresset indbygget. Han véd, at han er i gang med at svigte ikke bare Klaus II — som drikker for meget og tosser for meget rundt — men de bedre dele af sig selv, dvs. vennefølelsen, solida-

riteten, alt det den anden Klaus har brug for.

Flot og rent slutter forestillingen med »katastrofen«, det store slagsmål på stadion, som også kunne være det store sammenbrud i verden udenom: og i det øjeblik lyset går ned, ser vi, at det er fattig-Klaus, som rækker hånden ud for at hjælpe den omsider klargjorte karriere-Klaus.

Virkeligheden skal problematiseres

Måske er det sjældent, man ser hånds-rækningen så direkte og overbevisende fremstillet fra scenen. Alligevel: Jeg oplevede problem-bevidstheden som høj ved dette års børneteaterfestival. Det kan hænge sammen med, at jeg ikke så ret meget småbørnsteater, hvor meget pjat og pjank siges at gå i svang (det har altid været en dårlig idé at se forestillingerne for de yngste på en festival, hvor børnepublikummet så klart er klemmt fra kødranden af de voksne).

Men i de forestillinger, jeg overværede, forekom der mig at være en fin vilje til at *problematisere* den virkelighed, der omgiver børnene. Først og fremmest den tendens man for øjeblikket oplever overalt i film-, reklame- og medie-verdenen: Tendensen til at glorificere familien som det eneste sande værn mod krise, sammenbrud, AIDS og tidens almindelige dårlighed.

Det ligger allerede i et spil som Møllens velsignet afslappede *Morgenbordet* (for de 3-9 årige). Med skæg konsekvens har gruppen byttet om på de traditionelle m/k-roller, den hjemmegående legesyge mand og den udearbejdende stressede kone. Her er ingen lovsyngning af familiens traditionelle søndags-morgenbord. Børnene får opført et forklædningsspil, der måske forklarer dem noget om, hvorfor forældre ikke altid er oplagt til narrestreger i weekenden — uden at det iøvrigt postuleres, at det er børnene, der skal redde de voksnes rodebutik.

I familiens skød

For midtergruppen var familie-problematikken central i Tåstrup Teatrets *Den flyvende gepard* (8-14 år) og i Artibus' *En mor som historie* (9-12 år).

grotesk er Artibus' historie om den forsvundne mor, faderen må opfinde for at tilfredsstille sønnens drøm om den reparerede familie-idyl. Det er en herlig røver-historie, fremstillet i Artibus' karakteristiske »episke« stil, hvor de i forestillingen suser ind og ud af rollerne. Her var det helt klart pointen til sidst, at mor *ikke* er den bedste i verden, når mor kun vil pleje sig selv og sin egen karriere. Faktisk var der mere varme, ømhed og loyalitet i forholdet mellem den enlige forælder (m/k) og barnet, indtil den helvedes drøm om den alt-saliggørende kernefamilie opstod.

Solidariteten

Ingen kan se alt på en børneteaterfestival, man må gå efter jungletrommerne: Skulle jeg lytte til dem, snød jeg mig selv kraftigt ved ikke at nå frem til Odins Børneteater og Torkild Lindebjergs *Gøjen* i Turnus' regi. Begge er med i kommende sæsons røde brochure, så det er et par undladelsessynder, jeg skal have gjort gode. Men lad mig slutte med den forestilling, der som samlet manifestation gjorde stærkest indtryk på mig: ved sin problembevidsthed — men også ved sin vilje til at målrette problemerne direkte til publikum, og derigennem erklære børnene en dybt nødvendig solidaritet.

Det drejer sig om Baggårdens *Mohammed* (for de 9-11 årige), hvor hele flygtninge- og indvandrers-problematikken tages op. Men for en gangs skyld på en måde, så det kommer til at foregå i et niveau, hvor børnene selv bliver i

stand til at tage stilling.

Meget fint udreder de to skuespillere Elsebeth Nielsen og Peter Seligman i Bo Larsens instruktion, hvad der er baggrund for det iranske pars flugt — og deres helt forskellige reaktion på den danske virkelighed, de falder ned i. Kvinden oplever på sin vis en frihed i dette at komme til Danmark: Hun er ikke så bange for at lade sig assimilere, hun har svært ved at se meningen i at blive ved med at hylle sig i de kyske hovedtøjer — og hun kan ganske oprigtigt ikke opleve katastrofen i, at hendes søn Mohammed skulle spise en dansk spegepølse-mad. Men som det hedder i Brechts *Moderen*: Også en fedtkrukke kan være politisk.

For Mohammeds far er det i høj grad en »politisk« spegepølse-mad, der er tale om: Vil børnene i denne klasse, hvor forestillingen spiller i dag, acceptere, at hans søn Mohammed får lov at bevare sin etniske identitet? Vil de være med i en integrationsproces, hvor indfødte og indvandrere lærer at respektere hverandres opfattelser og livsnormer? Hvis det er tilfældet, så vil han — forestillingens stolte pointe — betro dem sin søn Mohammed.

— Det er en utrolig flot historie, man her er vidne til: en opførelse, der går direkte ind i børnenes hverdag, solidariserer sig med dem ved at afkræve dem afgørelser. Dansk børneteater, når det er mest opladt, problembevidst, dialogsgørende, åbent — udvidende for 80'ernes snævre og restriktive bevidsthed. □

Baggårdsteatret: »Mohammed«

HØJ KVALITET UDEN

Af KENT HÄGGLUND

Den 22/4 reser jag till Århus för att vara med på danska Teatercentrums årliga barn- och ungdomsteaterfestival. Under resan dit lusläser jag gamla nummer av Teatercentrums tidning »Børneteateravisen» för att få litet bakgrundsinformation. Det starkaste intrycket av läsningen är, att oj vad mycket sammandragningar och manifestationer danskarna har!

Visst ordnas det kurser och seminarier och festivaler i Sverige också. Men inte lika ofta och inte i lika stor skala. Framför allt skrivs det inte alls lika mycket om sådana här evenemang i svenska tidskrifter. Jag förstår inte varför — det känns så sympatiskt att läsa om diskussionerna, föredragen och allt annat som händer, när danskt barnteaterfolk träffas. I Børneteateravisen förs också en ständig debatt, och intensiv, om kvalitet och mål — en sådan skulle vi nog må bra av hos os också.

Geograflens velsignelser

På flygplanet mellan Köpenhamn och Århus springer flygvärdinnorna som tättingar för att hinna servera kaffe åt alla. När planet går ned för landning springer de fortfarande omkring för att samla ihop de sista brickorna. En av dem drar ned skrattsalvor, när hon flämtar fram »Varför bor man inte i ett större land, så man hinner med att göra allt man skal!»

Först tänker jag »då skulle SAS bara hitta på fler arbetsuppgifter åt er». Sedan börjar jag fundera på om Danmarks geografi är en av förklaringarna till, att barnteatergrupperna strålar samman så ofta. På bussen in till Århus tittar jag på en Skandinavien-karta och inser,

De to klassiske teatermasker. Den nederste tilhører Kent Hägglund ....
(Foto: Kurt Johansen)

att det måste vara oändligt mycket lättare att ordna riksträffar i Danmark, där man bara har ca. 300 km

från nord till syd, från öst till väst. I Sverige är det mer än fyra gånger så långt från Ystad till Haparanda.

Jag kommer till Århus först på fredagskvällen och missar allt som hänt under festivalveckans vardagar. Föreställningar har spelats i skolor och andra lokaler runtom i hela staden. Teatergrupperna har pratats ihop i 21 seminariegrupper, där man analyserat varandras föreställningar. Det har också ordnats föredrag och diskussioner. Hela fredagen har ägnats åt en »brugerkonference», där arrangörer och teaterfolk diskuterat, hur barn och ungdomar har det idag, och vad det har för konsekvenser för teatern.

Børnene først!

Den offentliga delen av festivalen koncentreras till lördag-söndag. Alla danske grupper, som spelar för barn och ungdom, är välkomna att spela och alla försöker komma, för det här är den viktigaste försäljningsmarknaden inför hösten och vintern.

Under de här två dagarna spelar 68 grupper 110 olika pjäser. Några spelas flera gånger, så sammanlagt bjuds allmänheten på 212 föreställningar. Man bjuds bokstavligen — det är fritt inträde överallt. Allt spelas i två skolor och en sport-hall i Århus-förorten Vejlbyskov — det längsta gångavståndet mellan två spelplatser är 7-8 minuter.

All funderar mirakulöst bra. De fåtaliga förseningarna och de enstaka inställda föreställningarna meddelas snabbt och effektivt på stora anslagstavlor. Till några pjäser råkar man dela ut för myc-

ket biljetter. Då kan oftast krisen lösas genom att publiken tränger ihop sig ännu mer. Det är bara någon gång som hugade åskådare tvingas vända i dörren. Då blir det teaterfolk som får gå — barnen ställs automatiskt först i alla köer.

Den perfekta organisationen var ett huvudintryck från festivalen, den allmänt goda stämningen ett annat. Humöret är i topp både hos publik och grupper. Det finns ett slags gemensamt ansvar och en fri och öppen glädje över teaterupplevelserna, som gör att föreställningarna fungerar fint trots att omständigheterna iblandt är svåra. En del spellokaler är på tok för små, andra är omåttligt mycket för stora. Mitt under en tät, lågmäld och mycket allvarlig föreställning dundrar det plötsligt in musik och sång från den glade pjäsen i hallen bredvid. Sådant skulle vara oacceptabelt i normala sammanhang — här på festivalen stör det knappt.

Nyskabelser?

En del intermezzon var enbart lustfyllda. Med alla folkmassor som vimlade hit och dit för att titta på teater räckte det inte med att köa för att komma in. Köerna för att komma ut var ofta lika långa. En gång var jag med om att människorna, som tålmodigt försökte köa sig ut från en just avslutad föreställning, tyckte att det tog litet för lång tid. Det visade sig, att vår kö hade blandat ihop sig med dem, som väntade på att komma in på den pjäs, som just skulle börja i salen bredvid!

Jag hann bara se tio föreställningar under de här två dagarna. De flesta av dem hade en hög ambitionsnivå, och jag var särskilt imponerad av kvaliteten på skådespelararbetet. När jag reste hem från festivalen var jag mycket nöjd. Men dagen efter jag kommit hem berättade jag för en kritikerkollega om festivalen. Hennes första fråga var »Såg du något nyskapande? Någoting som du absolut inte skulle kunnat se i Sverige? En föreställning som ruskade om dig totalt?»

De frågorna var jag tvungen att besvara med nej. Jag fick intrycket att barn- och ungdomsteatern i Danmark inte är så olik den i Sverige. Man arbetar också inom likartade referensramar och har stort sett samma problem att brottas med.

Økonomisk nødvendighed

Hos oss har till exempel föreställningar, där det bara står en eller två skådespelare på scenen, blivit allt vanligare. Det behöver inte vara negativt. Felet är, att grupperna inte väljer format utifrån konstnärliga skäl, utan av ekonomiskt nödvång. Pjäser i det här lilla formatet är billigare att producera, lättare att sälja och innebär ett mindre risktagande för grupperna. I Århus fick jag intrycket att samma förhållandet gäller i Danmark.

I Sverige bärs barn- och ungdomsteatern i första hand upp av regissörer och skådespelare, som har varit verksamma sedan slutet av 60-talet och början av 70-talet. De unga teaterarbetarna är mer intresserade av att göra experimentteater för vuxna. Av vad jag såg på festivalen — och av vad fick

veta i samtal — så finns samma generationsklyfta i Danmark.

Det här har ju sina goda sidor också. Erfarenhet och kontinuitet är viktiga tillgångar i teaterarbetet. Men det leder också till problem. Den konstnärliga förnyelsen försvåras. Och det ställer till med uttrycksmässiga problem, när medelålders skådespelare skall gestalta barn och tonåringar.

Danish Dynamite

Den här med åldrar drabbade mig konkret i Baggårdsteatrets *Danish Dynamite*. Pjäsen utspelas på en ståplatsläktare under en fotbollsmatch. Scenbilden är enkel. Längst bak ett högt gallerstängsel, framför det en bit av läktaren och ett räcke. Pjäsen börjar med att en ensam man står lutad mot räcket. Han är i 40-45 årsåldern, hans kläder är ungdomliga och mycket prydliga. En man klättrar över det höga stängslet. Han verkar vara jämnåring med den förste, men ger ett mer sjaskigt och härjat intryck.

Det tar en stund in på föreställningen, innan jag inser att de två skådespelarna skall föreställa tonåringar. Till viss del hänger mitt misstag naturligtvis ihop med, att jag inte behärskar nyanterna i det danska språket. Men det beror också på föreställningens formspråk. Regissören Jesper Worm Larsen och skådespelarna Bo Larsen och Erik Hovby Jørgensen lyfter fram de små realistiska detaljerna och lägger ned stor möda på att få dem att stämma exakt. Sättet man halsar en öl på. Den exakta synkroniseringen, när rollfigurernas blicker följer bollens gång över planen. Reaktioner på varandra och på händelser i matchen. Detaljer i klädedräkten. Små gester.

När man arbetar med en sådan här extremt naturalistisk form, så säger man till publiken, att man vill efterlikna verkligheten så exakt som möjligt. När man då i denna exakthet sätter in skådespelare som är 20-25 år äldre än de rollfigurer de spelar, så blir det förvirrande. Föreställningen motsäger sig själv.

Jag skall inte överdriva den här kritiken. I stort sett tycker jag, att *Danish Dynamite* är en välgjord och mycket velspelad föreställning. Den tar upp centrala frågor kring solidaritet och livsvärden. De två tonårskillarna har gått i samma klass i grundskolan. Nu studerar den ene vidare, medan den andre har svårt både att hitta arbete och riktning i tillvaron. De gillar varandra och försöker hålla kontakten — men det blir allt svårare. Den ene är på väg mot att göra karriär, den andre kommer att bli kvar i underklassen. Det är känsligt och skickligt gestaltat.

Danish Dynamite slutar med att det uppstår ett slagsmål mellan spelarna på planen. Det sprider sig till läktarna och de två rollfigurerna blir så hotade, att de måste försöka fly över stängslet. Det är ett litet snopet slut på den här annars så nyanserade och intelligenta pjäsen. En sådan här avslutande katastrof man tar till, när man inte vet vart man skall ta vägen med sin pjäs och sina rollfigurer.

Mohammed

Jag såg också Baggårdsteatrets *Mohammed*, en klassrumspjäsa för nio- till tolvåringar. I den kommer

Fair Play: »Da farverne forsvandt»

NYSKABELSE

två iranska föräldrar till en skolklass där deras son Mohammed kanske skall börja. Han har blivit mobbad i sin gamla skola och nu vill föräldrarna försäkra sig om, att han skall bli väl mottagen i den här nya klassen.

Mohammed — i regi av Bo Larsen — börjar i samma handfasta naturalism som *Danish Dynamite*. Elsebeth Nielsen och Peter Seligman är lika detaljerat realistiska i sin språkliga accent som i sin klädesdräkt. Varje gest, varje blick är nogt avpassad för att ge en känsla av att det här är en exakt återgivning av verkligheten.

Skillnaden är att i den här föreställningen är realismen bara startpunkten. När situationen har etablerats, bryts formspråket upp. Rollfigurena berättar om livet i Iran och flykten därifrån på ett sätt, som gör det fjärran landet och förtrycket de utsatts för där, blir nära och påtagligt.

Rekvisitan är enkel. Man har bara några Europa- och Asienkartor som ser ut att kunna höra hemma i vilket normalt klassrum som helst. Det enda aparta inslaget är en stor svartvit planch, som visar ett regimvänligt demonstrations-tåg i Iran. »Det är så svårt att berätta om, hur det är i Iran» säger kvinnan och drar undan en karta, så att den här bilden syns. Men bilden säger faktiskt inte särskilt mycket — Nielsens och Seligmans blickar, gester och tonfall berättar så oerhört mycket mer.

Jag känner mig litet frågande inför upplösningen på *Mohammed*. Efter en uppgörelse mellan föräldrarna visar det sig, att deras son visserligen blev mobbad, när han började i sin skola, men att han nu trivs bra med sina klasskamrater. Han har inte heller tvingats äta fläskkött. Med detta bortfaller rimligen motiven för, att han skal byta skola. Ändå mynnar pjäsen ut i att föräldrarna frågar, om skolklassen vill ta emot honom väl.

Profession: Gangster

Vester 60 trotsar trender och ekonomiska realiteter och ställer sex skådespelare på scenen i *Profession: Gangster*, som handlar om gatubarn i Latinamerika. Det är inte det enda djärva greppet i den här täta och intensiva skildringen av en grupp barn i samhällets utkant. Stilen är expressiv, språket är fragmentariskt. Snarare än att berätta en sammanhängande historia, ger man ett collage av ögonblicksbilder från barnkollektivets liv. Merparten av spelet sker på en liten plattform, publiken sitter runtom på alla sidor.

Profession: Gangster är som starkast, när den fokuserar intresset inom gruppen av barn. En tidningspojke överger sin fattiga familj för det fria livet på gatan. Han blir av med en arm. En annan av pojkarna blir dödad. En flicka föder ett barn. Föreställningen lyckas verkligen gestalta lockelserna och fasorna i gatubarnens liv. Man lägger en stor vikt vid att visa barnes styrka och mänskliga värdighet. Ändå blir pjäsen stundtals nästan outhärdligt grym — naturligtvis beroende på, att den verklighet Vester 60 gestaltar är ännu grymmare.

Kanske försöker man också berätta litet för mycket. Eller rättare sagt — gruppen förmår inte riktigt levandegöra sambanden

Mariehønen: »Sidste skrig»

mellan barnens sociale misär och det samhälle som orsakar den. När pjäsen tar upp påvens besök och kyrkans allmänna roll, blir det inte en fördjupning av pjäsens teman, utan en förtunning av berättandet.

Skådespelarna i Vester 60 har inga problem med att spela barn. Det beror inte på att de skulle vara bättre skådespelare än de i *Danish Dynamite*, utan på de går in i sin gestaltning på ett annat sätt. Dels inleder man sin föreställning med att berätta om, att man föreställer barn, dels gör man aldrig ens några ansatser till att naturalistiskt försöka föreställa 12-13 åringar. Man använder en expressionistisk spelstil, som är kongenial med pjäsens formsspråk i stort.

Miniamlet

Expressiv är också Niels Andersen i Vandrefalken, när han i *Miniamlet* (regi Nancy Spanier) åter-skapar Shakespeares pjäs i form av en dödlig lek, som barnet Hamlet leker med sina leksaker.

Samtliga åskådare tilldelas rollen av Hamlets bästa vän Horatio, och Niels Andersen väver effektivt in oss i sitt spel. Han hälsar var och en som kommer in i rummet med ett personligt tilltal, ger et par kommentarer och visar oss till olika platser runtomkring Hamlets lekplats.

Miniamlet är en omåttligt djärv och mycket fascinerande föreställning. Andersen har gjort många

geniale förkortningar som frilägger och konkretiserar några av de centrala motiven och konflikterna i pjäsen. Andersens starka spel kompletteras fint av en raffinerad ljus- och ljudsättning.

Men hur svindlande stark och skön *Miniamlet* än är i sina bästa stunder, så sviktar den ibland i koncentrationen. Et anledning till det är, att Andersen inte bare framställer alla roller, utan också sköter om all teknik själv. Han har för mycket att hålla reda på och det blir för många kompromisser mellan de konstnärliga kraven och den tekniska nödvändigheten.

Här och var tycker jag också, att Andersen och Spanier fastnar i ett redovisande av handlingen — det gäller speciellt slutscenen, som här känns nättupp lika lång som i traditionella Hamlet-föreställningar. Men slutbilden är stark. Fortinbras står ensam kvar i form av en skär spargris med Danmarks stora kungakrona på ryggen.

En farveballade

Gitte Sloth i musikteatergruppen Rivegildet spelar *En farveballade* för 1½-4 åringar. Det är en svår åldersgrupp, som kräver en exakt-het i tilltalet. Det är så lätt att antingen förfalla i banaliteter eller tala över huvudet på publiken.

Skådespelerskan står ensam och berättar om ett land som var alldeles svart. Landet är avbildat på den svarta baksidan av hennes färgla-

da mantel. I manteln finns också dolda fickor, som hon plockar upp enkla dockor och tyglappar ur.

Sloth har själv skrivit texten. Språket i *En farveballade* är så torftigt och utan spänst, att det är en förolämpning mot publiken. Det går inte att komma undan med ursikten, att barnen är så små. Barn i de här åldrarna har en underbar konkret poetisk kvalitet i sitt talspråk. Det är bara mycket språksäkra dramatiker och poeter, som når upp till deras nivå.

Dessutom ger den här tunna texten varken stöd eller kreativt modstånd till Gitte Sloth. Hon har inte mycket annat att göra på scenen än att vara gullig och vädjande, och det räcker faktiskt inte. Det känns, att hon har engagemang och berättar-lust, men det räcker inte, hon skulle behöva ett mycket mer kvalificerat material för att kunna komma till sin rätt.

Sidste skrig

Mariehønen spelar rysaren *Sidste skrig* för 6-12 åringar. Det är en rörig historia om monser och galna professorer. Någonstans i botten tycks ligga en ambition att driva med skräckschabloner och här och var i virvarret skymtar det fram en naiv godmodighet som är ganska tilltalande.

Ändå är *Sidste skrig* en osympatisk föreställning. Mariehønen tar inte ansvar för den historia, man försöker berätta. I pjäsen finns en enda kvinnlig rollfigur, Sylvia, som är dotter till professor Flunkenstein. Först etableras hon som en mycket sympatisk person. Sedan förvandlar professorn henne i en av sina apparater, så att hon blir en dum och egocentrisk sexbomb. Till sist får monstret Liggy ta livet av henne. Allt utan att det har någon egentlig funktion för pjäsens tunna handling, och utan att det ger något avtryck hos de människor som älskar henne.

Sidste skrig fick mig att fundera i banor jag aldrig tänkt förut. Den fick mig att inse, att teaterarbetare faktiskt har ett moraliskt och konstnärligt ansvar för att ta vara på de rollfigurer de skapar. Svikar man det ansvaret, blir resultatet något som liknar de vidrigaste våldsvideofilmerna man kan hitta på marknaden — det hjälper inte hur gulliga skådespelarna än är.

Oksen og æslet ved krybben

Den blå Hest og Arketal har byggt upp en dockpjäs kring gamla sagor om de mirakler som *djuren* upplevde vid Jesu födelse i Betlehem. Framför allt gäller det en åsna och en oxe, men en mängd andra djur är också inblandade.

Idén är underbar och föreställningen är mycket vacker. Men mycket av dess potentiella kraft försvinner på grund av att allting vävs in i en fantasidödande högtidlighet. När händelserna kring

krubban ses i djurperspektiv finns det ju stora möjligheter till att hitta nya och litet burleska infallsvinklar. Det skymtar bare fram här och var — för det mesta är de två dockspelarna bare angelägna om att i gester, miner och tonfall meddela oss åskådare att allting är så obeskrivligt fint och heligt.

Helst av allt skulle jag nog velat se en uppsättning där den här historien tolkades litet mer kritiskt och ifrågasättande. Vad är det egentligen, som är så fint och heligt med att en gammal oxe blir så totalt uppfylld av heligheten, som strålar ut från det nyfödda Jesusbarnet? Så uppfylld att han varken kan äta eller dricka. Till slut dör han och blir en stjärnbild. För mig är det här en mycket sorglig historia — Den blå Hest/Arketal framställer det som någonting mycket vackert och fint.

Da farverne forsvandt

Fair Plays *Da farverne forsvandt* (för 3-6 åringar) var min skönaste och mest helgjutna teaterupplevelse i Århus. Två skådespelare och en bassist framför en enkel saga om prinsessan Rosa Violetta som stängs in av välmenande släktingar som vill beskydda henne från allt ont. Hon gör uppror — men det slutar i katastrof. Utan att mena det ger Violetta en ond svart fe makt att ta bort alla färger ur världen. Men genom mod och fantasi lyckas Rosa Violetta och hennes vän Doremi vinna färgerna tillbaka.

Spelet försiggår i ett halvrunt tält med fem raka enkla skärmar som enda dekor. Färgomvandlingen åstadkoms lekande lätt genom att man slår om till strålkastare med ett gulfilter som gör alla färger gråa.

Historien är enkel, men regissören Josefine Ottesen och hennes ensemble tar den på fullt allvar och berättar den med all kraft och all fantasi de är mäktiga. Man hittar många spännande vinklar och bottnar.

Eva Forchhammer, som spelar Rosa Violetta, är en bländande skicklig skådespelerska. Hon är intensivt närvarande i varje ögonblick, och reagerer snabbt och känsligt på impulser från medspelare och publik. Hennes Rosa Violetta blir inte bara överraskad av det som de andre personerna i pjäsen gör, utan också av sina egna ord och handlingar.

Ändå dominerer Eva Forchhammer inte på de andras bekostnad. Hennes konst är av det sköna slag, som lägger tonvikten hos medspelarna. *Da farverne forsvandt* är ett fint exempel på att stor skådespelarkonst och ensemblespel inte utesluter varandra utan är varandras förutsättningar. Det sköna samspelet stannar inte heller mellan dem där framme på scenen — alla vi som sitter och tittar på vävs in och blir delaktiga i deras glädje. □

Nordisk og international Børneteater Festival

Multikulturtræf

Teatrets universelle sprog blev kraftigt suppleret af alverdens tungemål, da den nordiske og internationale børneteaterfestival løb af stabelen i Odense 15.-22. maj.

Teater- og teaterorganisationsfolk fra mere end 20 lande — med geografisk spændvidde fra Sovjet og Australien over Tanzania og Guatemala til Canada — dannede ved deres blotte tilstedeværelse en autentisk kulisse for ASSITEJ's arbejdstema frem til 1990. Her er den etniske og kulturelle (selv)bevidsthed sat i centrum.

Nogle kom i tog, andre med fly eller i ambassadebil, men alle var på plads, da Odenses borgmester og den fungerende kulturminister supplerede præsidenten for ASSITEJ, Hildegard Bergfeld, med åbningstaler på rådhuset. Ledsaget af Baggårdsteatrets »Danish Dynamite« og klassisk musik for harpe og fløjte.

Dukketyveri

De udenlandske gæster kunne via de mange nordiske teaterforestillinger få mulighed for at undersøge, om der eventuelt er tale om en speciel skandinavisk kulturel identitet.

Det tjekkiske dukketeaterensemble *Drak* fik sig dog en mere international erfaring, da de kort

før deres første festival-optræden måtte konstatere, at de trofaste og uundværlige dukker gennem 16 års teaterliv var forsvundet fra en teaterbil. Løvrigt efter at gruppen selv havde været forsvundet for arrangørerne ....

Senere på dagen kom en fuld mand slingrende henad Odenses gader med et par kufferter i hånden. Dermed endte et utilsigtet dramatisk indslag i festivalen lykkeligt for alle andre end lejlighedslyven, der dog næppe har anet, hvad han skulle stille op med en halv snes kunstfærdige teaterdukker ....

Kampmiddel

Ellers forløb den internationale festival uden uheld, men med mange muligheder for oplevelser.

De officielle forestillinger viste tillige med de mange danske off-forestillinger, at selv i et integreret kulturelt område som det nord-europæiske er forskelle tydelige. At teatrets kunstsprog og muligheder er dybt afhængigt af de enkelte landes sociale og økonomisk/politiske virkelighed.

I Odense spændende fra et direkte og risikofyldt kampmiddel mod undertrykkelse til et kulturelt våben mod åndelig forummelse og formørkelse. □

Exilteater og bevidsthed

Edgar Flores fra teatergruppen *Teatro Vivo* fra Guatemala var en af oplægsholderne på festivalens seminardel.

Han fortalte om gruppens historie og arbejde (se BTA nr. 62) og sluttede af med at konstatere, at man — ud over at være i exil — hvad angik økonomiske problemer, manglen på et sted at arbejde og nødvendigheden af lange, udmærkede turneer, er i samme situation som mange europæiske grupper.

Men at der også var lyse sider:

»Vores erfaringer i exilet har også medført positive ting, som f.eks. den støtte vi har fået fra solidaritetsgrupper og folk, der er bevidste omkring situationen i Guatemala og Latinamerika. De har arrangeret turneer, som har gjort det muligt for os at nå mange mennesker med vores budskab.

Vi har set mange teaterstykker og mødt folk fra forskellige kulturer. Vi er blevet konfronteret med publikum med et andet sprog og en anden kultur, og vi har opdaget, at vores teater kan bevæge og underholde dem.

Vi har fået mange nye og gode venner, og vi er blevet opmærksomme på mennesker i verden ud over grænser og nationaliteter.

På denne måde forsøger vi at finde vores plads i verden, uden at føle at vi er ved at miste vores identitet. For selv efter otte års exil laver vi fortsat vores helt egne kreationer. Fordi afstanden har styrket vores behov for at arbejde med guatemalanske temaer og teaterformer og fordi hjemveen er en kilde til energi og inspiration.

Og endelig fordi vi føler, at gennem vores forestillinger bevæger og bekræfter vi publikum og os selv i eksistensen af en guatemalansk og latinamerikansk kultur. □

Den indre forestillingsevne

ASSITEJ-festivalens seminardel havde den lange og fortolkningsrige titel: *På hvilken måde kan teater for unge bidrage til udviklingen af personlig identitet gennem en søgen efter en bedre etnisk og kulturel bevidsthed.*

Seminarets deltagere kom fra mere end 20 forskellige lande, hvorfor der var simultantolkning fra og til engelsk, fransk, russisk, finsk og dansk på seminarets indledende og afsluttende plenumsessioner.

De indledende oplægsholdere var Steen Larsen, lektor i psykologi på Institut for pædagogik ved Danmarks Lærerhøjskole og Lasse Densik, socialpsykolog og forskningsleder for BASUN-projektet, der undersøger Barndom, Samfund og Udvikling i de fem nordiske lande.

Begge brugte de en socialpsykologisk faglig ramme-fortælling til at beskrive barnets placering i samfundet og kulturrummet.

Indre forestillinger

Steen Larsen tog blandt andet udgangspunkt i de indre forestillinger, de oplevelses-relaterede indre billeder, der får mennesker til at handle som sociale væsener. Specielt med henblik på børneteateret og de indre utopiske forestillinger sagde han afslutningsvis:

»Det er indlysende, at dramatik og teater kan bidrage til at udvikle børnenes og de unges indre forestillinger. Både gennem børnenes egen direkte deltagelse i dramatik, men også gennem oplevelser af professionelle forestillinger.

Teatret rummer en utopisk dimension. Det bygger på selve

evnen til at kunne forestille sig en anden verden, end den man umiddelbart befinder sig i.

I en tid, hvor de elektroniske massemedier fylder børnene med fantasiløse og forudsigelige actionfilm, og hvor de kreative fag i skolen nærmest er under afvikling, har børneteateret en særlig vigtig opgave, nemlig at medvirke til at fastholde og videreudvikle børnenes fantasi og indre forestillingsevne.

Aktiv inddragelse

Dette sker imidlertid ikke ved bare at gøre børnene til passive tilskuer. Det teater for børn og unge, vi har brug for, er et teater, der forsøger at inddrage børnene i selve det dramatiske forløb. Enten som direkte medspillere eller som højludte kommentatorer til det, der sker undervejs i spillet. Derfor er det særligt vigtigt, at børneteateret forholder sig til de oplevelser og episoder, som børnenes egen biografi består af. Ikke gennem en trivial og naiv socialrealisme, men ved at bruge teatrets utopiske muligheder. Vise, at verden ikke er, som den ser ud. At der ligger andre verdener bag den, man umiddelbart kan se — og at tingene hele tiden forandrer sig. Herigenem vil børneteateret kunne blive en del af den ydre sociale »fordøjelseskanal«, som er nødvendig i informationssamfundet, hvis alle de enkelte informationer skal blive til sammenhængende gestalter af personlig viden hos børnene. Og hvis det indre forestillingsliv skal udvikles. Som er grundlaget for at lære noget og for at handle human over for andre mennesker. □

Backa Teater

Indtryk

— fra en ven af det nordiske folk og teaterliv

Af EDDY SOCORRO

Det var al besværet værd at gøre den lange rejse fra Havanna til Odense!

Det har været et privilegium for mig at kunne være her, og blandt de mange mennesker, jeg kan takke for det, er kollegerne fra Dansk ASSITEJ.

Jeg er især blevet imponeret over det høje professionelle niveau i alle de forestillinger, jeg overværede. Og derfor var det beklageligt, at jeg ikke kunne nå at se dem alle pga. de lange arbejds-sessioner i vores eksekutiv-komité.

Men jeg har opdaget, at der er mange fællestræk mellem teaterkulturen i Norden og Latinamerika, og som sådan fremtræder teatret som et livsvigtigt medie for befolkningerne, hvis problemer og interesser afspejler sig i forestillingerne.

Tilskuer-virus

Det er ikke let at vurdere hver enkelt forestilling isoleret. Der har været meget for syn og sjæl, og pulsen er steget ved mere end én lejlighed.

Hvad der dog virkelig krøb ind under huden var poesien i *Paraplyteatrets* »Mod himlen i lommen«; et enkelt og samtidig så fantastisk gammildt sceneri.

Viirus fra Finland lever virkelig op til sit navn. Man forlader forestillingen (»Massakaraden«) med en virus i kroppen. En helt ny slags virus, som er farlig, fordi man er nødt til at indtage en modgift for ikke at blive smittet i sådan en grad, at man springer op på scenen og deltager. Der er en overdådig vitalitet og excellent professionallisme hos de unge skuespillere.

»Farbror Plåt, Farbror Trä och Farbror Rör« (Folkteatern) fra Göteborg gav en glimrende teaterlek-

tion; høj skuespillerkarat i en smuk udførelse og fremstod som sande mestre udi politik og kunst.

Vennerne på scenen

Jeg så også nogle af mine venner på scenen. Og *Baggårdsteatret* har med »Mohammed« blot øget min varme sympati og respekt for dem.

Og hvad er der at sige om vennerne fra Guatemala? Hvilken kunstner lille Carmen dog er! (Carmen Samayoa i »Ixok«, red.). Det er sandt teater, enormt kreativt og uden den eksotiske fetichisme, som mange grupper plejer at bruge uden for deres eget land. Men *Teatro Vivo* er de samme i Europa som i Latinamerika.

Det er vel knapt nødvendigt at tilføje noget om den succes, *Pieni Suomi* havde med »Tiikerin Varjo« (dansk: Tigerens skygge, red.). De har gendigtet »Junglebogen« i en nutidig version og understreget dens enorme gyldighed blandt mennesker. Det er en svær opgave at genoplive en tekst, men jeg er overbevist om, at viljen til at tage netop den slags risici er alle skuespilleres eksistensberettigelse.

Højt niveau

Også resten af de forestillinger, jeg så, lå på et meget højt kunstnerisk plan og var med til at vise mig, hvilket fint niveau der er i skandinavisk teater.

Men farvel til Odense! Måske kan jeg vende tilbage en dag, for min sjæl vil altid brænde for at kunne være mellem så mange gode venner.

Der, selvom de har haft travlt og arbejdet i løb, altid har haft tid til et smil eller et venligt knus. □

Eddy Socorro er cubansk medlem af ASSITEJ's internationale eksekutivkomité.

Al kultur til maskinerne?

De udviklede lande er i fare for at miste deres kulturelle identitet til maskiner og teknologi, som bidrager til en »homogeniseret« virkelighed.

Så skarpt trækkes linierne op, når *Penina M'lama* fra Tanzania svinger pisken over de rige lande, der hviler på fortidens laurbær, mens man i de fattige udviklingslande søger at genfinde de tabte kulturelle traditioner under vanskelige vilkår.

Penina M'lama, der er medlem af ASSITEJ's eksekutivkomité, underviser på universitetet i Tanzanias hovedstad, Dar-es-Salaam, men har tillige studeret folkekultur og teatertraditioner under besøg og ophold i Europa. Senest har hun, med støtte fra Nordiska Afrika-Institutet, opholdt sig et lille års tid i Uppsala, med det formål at undersøge, hvordan kulturelle projekter kan hjælpe og påvirke landets udvikling.

(I næste nummer af Børneteateravisen bringes Penina M'lamas engagerede indlæg over ASSITEJ-temaet).

Bevidsthedsprojekter

Hun var afsluttende oplægsholder ved festival-seminaret, der tematiserede over teatret som bidragsyder til udviklingen af personlig identitet i den kulturelle og etniske bevidsthed.

Selv har hun gennem en halv snes år været med til at lave lokale »bevidsthedsprojekter« i sit hjemland — i et forsøg på at genfinde og styrke den kulturelle identitet, der blev undertrykt i kolonitiden.

Det sker bl.a. gennem problematiserende teaterforestillinger med danse og sang — og efterfølgende diskussioner.

Mange lande i Den Tredie Verden lider under neokolonistiske tilstande eller groft undertrykkende politiske regimer, og her kan kunsten/teatret opsuge og formidle potentiel opposition. Teatret bliver således en aktiv del af friheds- og befrielseskampen. Såvel politisk som kulturelt. □

K.I.T.s Storbrynætter. Her Els Comedians: Dimonis

Storbrynætter

Københavns Internationale Teater (K.I.T.), der specielt er kendt for sine Fools Festivals og mindre festivaler som »The British Are Coming«, spiller ud med et nyt projekt.

»Storbrynætter« er en festival bestående af otte internationale forestillinger produceret af K.I.T. til byen København. De skabes af otte udvalgte teater/danse-kompagnier fra Holland, Spanien, Storbritannien, Sverige, Frankrig og Danmark og spilles på »usædvanlige« spillesteder i og omkring København.

Hver weekend i juni og juli præsenteres en ny premiere, og forestillingerne, der spilles kl. 23 om aftenen, opføres kun 1-3 gange.

»Storbrynætter« støttes af bl.a. Københavns kommune og kulturministeriet samt Teaterrådet via eksperimentalparagraffen.

Programmet vil kunne fås på biblioteker og i medborgerhuse, og billetsalget startede 24. maj i Café-Teatret, Skindergade i København.

Evt. yderligere oplysninger:

K.I.T., 01 15 15 64.

Från sekelskifte mot sekelslut

Det svenske *Folkuniversitetet* i Umeå arrangerer 24.-26. september et nordisk teatersymposium, der henvender sig til teaterforskere, scenekunstnere og elskere af teatret.

Symposiet vil via oplæg belyse forskelle og ligheder i nutidens og fremtidens teaterliv.

Fra Danmark deltager blandt andre professor Kela Kvam og kritiker Henrik Lundgren.

Information og program kan fås ved at kontakte:

Lennart Forslund, 090/16 52 84 el.

Claes Rosenqvist, 090/16 62 62.

En repræsentant for El Hakawati modtager checken (Foto: Nina Lemvig-Müller)

Teaterpris til El Hakawati

Den palæstinensiske teatergruppe El Hakawati, der sidst i april spillede i Albertslundhuset, modtog efter sidste forestilling en pris på 7.500 D.kr. fra Teaterforeningen 1. Maj.

Prisen udbetaltes senere i dollars, så den er mulig at bruge i det kulturhus, som gruppen er ved at skabe i en gammel, udbændt biograf i Østjerusalem.

Det er en symbolsk anerkendelse fra økonomisk betrængte, små teatergrupper i Danmark til El Hakawati's arbejde for at fastholde og udvikle den palæstinensiske kultur under de meget svære forhold i de israelsk besatte områder. Især den senere tids undertrykkelse har vist, hvor vigtigt dette arbejde er for den palæstinensiske selvbevidsthed.

Teaterforeningen 1. Maj er en sammenslutning af teater-, cirkus- og musikgrupper, der hvert år uddeler 1% af deres omsætning til sådanne kulturelle og politiske formål. Ligesom El Hakawati forsøger disse grupper at forene folkelige teater- og musikformer med den moderne virkelighed, for at skabe underholdning og optræden med mening i.

I anledning af foreningens 10-års jubilæum den 1. maj, gav man i år prisen udelt til El Hakawati.

Alsidiigt børneteater

Af ULLA HOECK

Skal teater for børn udelukkende spilles og opleves på skoler og institutioner, gratis, i skoletiden — for børn alene (+ nogle få voksne) eller udelukkende som offentlige sceneforestillinger, mod betaling — med et blandet publikum, hvor mellem en fjerdedel og en trediedel er voksne?

To yderpunkter omkring formidlingen af børneteaterforestillinger, som på det seneste har givet anledning til diskussion og eftertanke pga. artiklerne i BTA fra Per Haugaard Jensen i nr. 62 og fra Sven Langhans i nr. 63.

Ingen af de to teaterforeningsformænds synspunkter er nye eller ukendte, og på DT's generalforsamling 16/4 fremgik det klart, at synspunkterne, som de fremstår i BTA, ikke er udtryk for DT's holdning. Hverken den samlede bestyrelse eller de fleste andre teaterforeninger har så snævre synsvinkler omkring formidlingen af børneteater.

En del teaterforeninger har desværre endnu ikke erkendt, at det er nødvendigt for teatrets alsidighed at formidle børneteater. Det ville være en god idé, om man benyttede den opståede debat til at få gjort noget ved *det*. Det er beskæmmende at konstatere, at så forholdsvis få teaterforeninger er repræsenteret, når der arrangeres børneteater-seminarer og brugerkonference.

Børn skal efter min mening have mulighed for at se teater i forskellige sammenhænge. Først og fremmest på skolerne og i institutionerne, og helst regelmæssigt hvert år. Mange af os har Odsherredmodellen som forbillede.

Men vi skal også have øjnene og sindet åbne for, at det er en nødvendighed, at børn også kan *opsøge* teatret.

Negativt indlæg

Som mangeårigt medlem af Teaterforeningen og med speciel interesse for og tilknytning til børneteateret føler jeg det nødvendigt at kommentere især PHJ's artikel og samtidig redegøre for vore synspunkter.

PHJ's indlæg gjorde mig harm, og det undrer mig meget, at han kan få sig selv til at komme med et så negativt indlæg, som artiklen fremstod som. Var tanken at provokere, så har han i hvert fald opnået det. Men måden at gøre det på kan jeg som repræsentant for en teaterforening, der i over 10 år også har haft et børneteaterrepertoire, ikke acceptere.

Angrebet på enkelte navngivne grupper er himmelråbende uretfæ-

De to følgende indlæg er henholdsvis et indlæg og en replik i den debat, der startede med Per Haugaard Jensens indlæg i Børneteateravisen nr. 62.

Hermed anses debatten for afsluttet — i hvert fald i BTAs spalter. Red.

dig og afslører faktisk en ringe sans for planlægning og samarbejde. Smag og behag er nu engang forskellig, og foretrækker man folkekomedier og falde-på-halen-komik samt gøgl og trylleri, skal man da ha' lov til det, men det berettiger ikke til unuancerede angreb på andre.

Børn bør lige så vel som voksne have mulighed for at gå i teatret og opleve verden gennem teatret. Sammen med voksne, de kan lide at være sammen med, sammen med kammerater, som de ikke lige netop går i klasse/skole med — helt frivilligt på samme måde, som de dyrker andre interesser — fordi det er betydningsfuldt at være sammen om oplevelser — også i den del af livet, der ligger uden for skoletiden. Det er vigtigt, at der i samfundet er mulighed for dette, også hvad teater angår.

Opdragende værdi

Vi skal ikke kun lave forestillinger for børn for at sikre os et senere voksenpublikum. Vi skal lave børneteaterforestillinger for børnenes skyld — her og nu — og helst så gode forestillinger, at børnene kommer til slet ikke at kunne undvære teatret som en nødvendig del af tilværelsen.

Denne menneskeligt opdragende værdi (det gælder også for voksne) bør udnyttes tilfulde.

Vi skal også huske at tænke på, at de fleste børn og unge »modtager« en forestilling forskelligt, alt efter om de ser den sammen med »gruppen« eller i anden sammenhæng. Der kan komme mange virkelig gode oplevelser ud af at se meningsfyldt teater også i offentligt regi.

Til det samlede teaterbillede hører både det eksperimenterende og det etablerede teater såvel for voksne som for børn.

Det bør være lige så udfordrende for grupperne at spille børneteater som voksenteater — det synes for os brugere som om det ikke altid er tilfældet, i hvert fald hvad lidt større forestillinger angår.

Vi har så mange dygtige spille-

har også mange, som med den fornødne skoling kunne gøre det. Måske kan en vis rotation og skiften mellem grupperne udvikle, at der til stadighed også er et udbud af gode familieforestillinger (aldersgruppe 6-12 år)?

Egne erfaringer de bedste

Vi har i de sidste 12 år vist meget børneteater her i Næstved — men langt fra alt det, vi kunne ønske os. Vi er dog optimistiske og regner med fortsat at kunne udvide antallet af forestillinger, og især også med at højne det gennemsnitlige kvalitetsniveau. Dette sidste kan kun ske ved øget samarbejde med producenterne.

Valget af forestillinger til en sæson er et krævende arbejde, som ingen uden stor erfaring bør påtage sig alene, såfremt man ønsker et program sammensat af forestillinger af kvalitet. For alle medlemmer af et børneteaterudvalg gælder det, at egne erfaringer er de bedste. Dem kan man selvfølgelig ikke have fra starten, men så bør man konsultere andre, der kender mere til de forskellige grupper og forestillinger.

Den røde Brochures uhyggelige omfang dækker over både skidt og kanel — og den må helt klart saneres. Ikke at jeg specielt ønsker nogen smidt ud, men vi glæder os til der kommer en for alle forbrugere forståelig opdeling, så det fremgår, om det er professionelt teater, man vælger, eller noget helt andet, som i den rette sammenhæng måske kan være udmærket underholdning.

Ubrugelig har Den røde Brochure ikke været. Vi har hentet mange fine forestillinger fra den, og den er — sine nuværende åbenbare fejl til trods — et uundværligt arbejdsredskab ligesom alle de forskellige børne- og ungdomsteaterfestivaler er det. I den forbindelse vil jeg på det skarpeste tage afstand fra PHJ's uretfærdige angreb på Turnus, som de sidste tre år har lavet fine familieforestillinger.

Børneteaterprogram

Familieforestillingerne tilbydes via vort børneteaterprogram, der deles ud til alle elever i alle kommunens skoler fra børnehaveklasse til og med 7. klasser. Programmet indeholder ligeledes tilbud til børn under skolealderen samt en særlig serie for børn fra ca. 10-14 år. Også ungdomsforestillinger hører til vort repertoire. Til alle forestillinger kan der selvfølgelig bestilles/købes enkeltbilletter, og det er også muligt at benytte sig af en særlig grupperabat, hvilket

en del skoler og institutioner gør. Til orientering kan nævnes, at vi de senere år har kørt med en pris på kun 40 kr. for tre forestillinger og 15-20 kr. i løssalg som det højeste for børneteaterforestillinger. Ens pris for børn og voksne.

Familieforestillinger bør spænde over en ret bred aldersgruppe. Bl.a. fordi det har vist sig, at kan barnet på 6 år, som netop er startet i skole, ikke komme med, så får de store ikke lov — så bliver det filmklubben i stedet! — Det er ikke et postulat — erfaringen viser det, og det skyldes det naturlige skel, der er ved skolestart.

Det er også naturligt at lade den øvre grænse være 12 år. Har man så et supplerende tilbud til de 10-14 årige, er der tænkt på den svingende modenhed, og publikum har en valgel eller suppleringsmulighed, ligesom de ældste af de 10-14 årige har det med ungdomsforestillingerne.

Familieforestillingerne for de 6-12 årige bør kunne tage et forholdsvis stort antal tilskuere, men efter min opfattelse aldrig mere end max. 250, hvoraf en stor del af publikum jo naturligvis vil være voksne.

Ca. 150 tilskuere ville nok oftest give den bedste forestillingsoplevelse, men her løber mange teaterforeninger ind i praktiske problemer, som trods alt ikke må være producenterne helt uvedkommende.

Det ville være dejligt, hvis vi kunne koncentrere os om kunsten og kvaliteten og ikke havde alle de kedelige »salgsmæssige« hensyn at tage også, men det er nu engang nødvendigt for de fleste teaterforeninger, som ikke råder over salgskontor og lignende faciliteter, men arbejder »fra spisebordet«.

Kvalitet kræves!

Familieforestillingernes kvalitet bør være indiskutabel.

Gode forestillinger er de forestillinger, hvor der er så mange lag, at alle, både de yngste og de voksne, har haft en god oplevelse med indhold — helst en uforglemmelig.

»Falde-på-halen-komedier« er ikke sagen som børneteater — for os her i Næstved i hvert fald, og gøgl og cirkus og tryllerier har vi prøvet en enkelt gang — det er *ikke* teater, men derfor kan noget af det jo godt være professionelt og refusionsberettiget (ballet og opera er jo heller ikke »teater«, omend de virker i teatrets rammer).

Grænserne er ofte flydende, men det er uomgængeligt nødvendigt, at man *ved*, hvad det er for en type forestilling man får.

Der bør på enhver teaterforenings repertoire være et børneteatertilbud for at give vore børn et mere nuanceret kendskab til teatret.

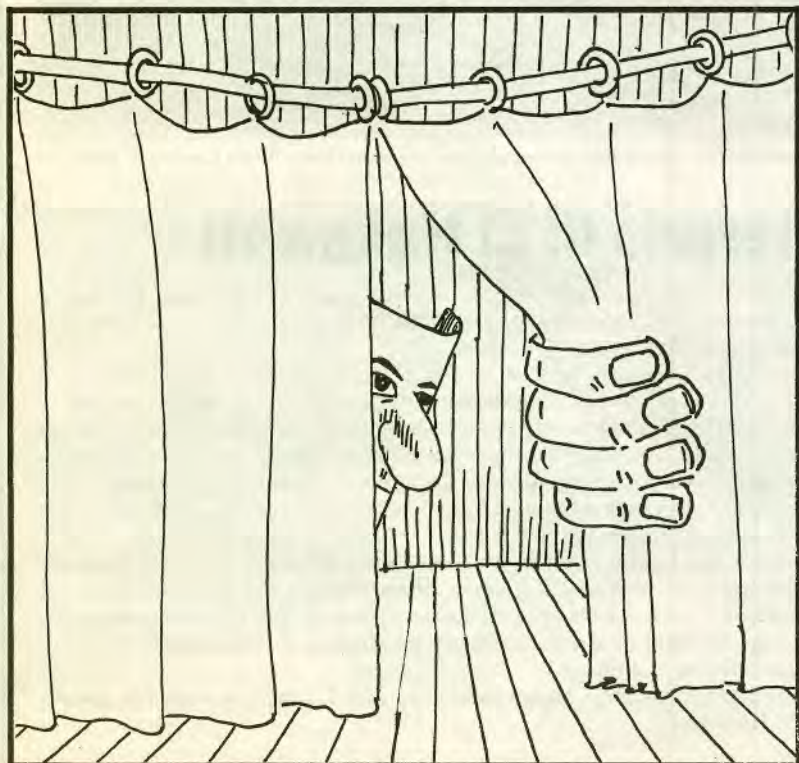
Skoleforestillinger er alfa og omega. De er simpelthen basis for kendskabet til og interessen for teater. Mange forestillinger bør også kun spilles på skolerne af hensyn til for- og/eller efterbearbejdning, men det er nødvendigt, at der er mulighed for også at opsøge teatret.

Børn lever jo også i den verden, der er uden for skolemiljøet, og teatret er en del af denne verden.

Det er en nødvendig kulturel opgave for teaterforeningerne og for samfundet at bevare og stimulere interessen for teater for mennesker i alle aldre. □

(Forkortet af red.)

Ulla Hoeck er formand for børneteaterudvalget i Teaterforeningen for Næstved og Omegn og kan kontaktes på tlf. 03 72 23 20 for supplerende oplysninger.

Larsen anno 1988

»Melodien, der blev væk« skal nu have sig en tidssvarende efterfølger.

Derfor har HK-forbundet udskrevet en teaterkonkurrence om et stykke dramatik, der belyser livet som HK'er i dagens Danmark. Forbundet har i dag ca. 300.000 medlemmer, og man har et budget på en rund million til projektet.

Betingelserne er bl.a. følgende: Stykket skal kunne pakkes ind i en teaterbus. Der må højst være fem skuespillere, og teknik og kulisser skal holdes på et rimeligt niveau.

Konkurrencen er både for amatører og professionelle, og der er en førstepræmie på 50.000 kr., andenpræmie på 20.000 kr. og tredjepræmie på 10.000 kr.

Nærmere oplysninger, konkur-

rencebetingelser mm. ved at skrive til:

Teaterkonkurrence
HK, H. C. Andersens Boulevard
50, Postboks 268, 1501 København V.

Walt Rosenbergs Legat

Walt Rosenbergs Legat af 1983 vil i 1988 yde støtte til enkeltpersoner eller grupper, der gennem deres virke uegennytligt har ydet en bemærkelsesværdig indsats inden for dansk åndsliv til fornyelse og formidling af teater.

Ansøgningen om at komme i betragtning ved legatets uddeling sendes til:

Rektor for Skuespillerskolen i

Århus, Århus Teater, Skolegade, 8000 Århus C.

Ansøgningen skal indeholde en kort redegørelse for ansøgerens baggrund og eventuelt tidligere arbejder.

Ansøgningsfristen udløber den 5. juni 1988.

Legatet udbetales på Walt Rosenbergs fødselsdag den 29. juni 1988.

Teatrets opgave

»Teatret skal danne modbilleder. Modbilleder til den kommercielle verden, video, TV osv. — og modvirke passiv tilskuermentalitet. Teatret skal ikke prøve at leve op til det forcerede tempo, TV's æstetik eller de hurtige klip. Men give børn og voksne oplevelsen af koncentration og fællesskab — at tiden kan

Professionalisme, tak!

Af PER HAUGAARD JENSEN

Da min artikel (i BTA nr. 62) blev spredt rundt om i lille Danmark, var jeg naturligvis klar over, at der måtte komme en reaktion.

Men når ét af svarene er gennemsyret af perfiditet, løgn, forvanskninger af mine ord, og med en tydelig tilkendegivelse af, at man ikke har forstået, hvad mit ærinde egentlig var, så må jeg tage til genmæle.

Først børnebibliotekaren fra min fødeby Brønderslev.

Vi tager ikke forældrene med til en enkelt forestilling, men de er velkomne til at se vore forestillinger i vore tre familierier, hvis de har lyst. Og det har en hel del forældre, selvom der da naturligvis også er mange børn, der kommer alene.

Når vi vælger at spille for de små i deres eget miljø, er det for at skabe trygheden over for noget nyt — teatret — som altså kan passes ind i deres egen verden.

Når vi ønsker at spille for mellemste hold i en teatersal, er det bl.a. fordi vi gerne vil spille så store forestillinger, at de kun kan være der, men så sandelig også for at vænne børnene til selve teaterrummet.

Hvad angår klovner, tryllekunstnere osv., var der vel netop for nogle år siden planer om, at de skulle høre ind under Kulturministeriet, og så vidt jeg ved, var det en enlig cirkusdirektør, der fik dette forpurret. Og hvad med de berømte *Festival of Fools*. Er disse arrangementer ikke

netop fyldt med alskens gøgleri på højt plan, og opfatter man — når der skal søges støtte hjem til det — ikke netop noget sådant som en del af teaterverdenen?

At kalde det »mord på tiden« at underholde, er en slem gang sludder. Hvornår er det blevet mindreværdigt at underholde, at more. Hvor mange af vore voksne teatergængere går ikke netop i teatret for at blive underholdt og moret. Og at der er andre, der ønsker mere end blot morskab, ved vi også, og så får de det sandelig også.

Til Ray Nusslein: Den omtalte forestilling for børn fra 4-7 år spillede vi her på egen ti gange. Foranlediget af flere opbringninger fra kontaktlærere, børnehavepædagoger mm., der klagede over, at forestillingen skød langt over børnenes fatteevne og at salig Carl Nielsens Helios-ouverture ikke i selskab med en opstigende sol satte børnene i en særlig stemning, tog jeg straks ud og så forestillingen.

Det var — som altid fra denne producent — en nydelig og spændende forestilling, der blot ikke ramte den rigtige aldersklasse, selv om producenten harmdirrende sagde til mig, at selv børn på tre år skulle kunne gribes af denne indledning.

Nu har vi ikke slået hånden af denne producent, selv om jeg kunne berette om i hvert fald to forestillinger, hvor vi havde premieren, og hvor producenten begge gange efter forestillingen kom hen til mig og sagde, at den desværre ikke ramte den mål-

gruppe, som man på synopsisplan havde lagt sig fast på.

Men vi er da ikke mere harme, end producenten også i år skal være med i vort udbud til vore familierier.

Den flove teaterforeningsformand, der måtte rydde de tre første rækker i en teatersal, fordi de der siddende kom med tilråb til skuespillerne, har intet med mig at gøre.

Og så til Svend Langhans' artikel i sidste nummer af Børneteateravisen.

Først din under-overskrift. Hvor i min artikel har jeg nævnt eller blot antydnet, at børneteater skal være som cirkusunderholdning, gøgl, trylleri og eventyr?

Intetsteds. Jeg har blot sagt, at i stedet for at slå professionelle teatre som Alakazam, Claus Zimba, Benny Schumann og sikkert flere ud med et knock out-stød, så ville det være mere opportunt at luge ud i egne rækker.

At du ikke har forstået hovedformålet med min artikel er meget beklageligt — især for mig, der jo så nok ikke har forklaret mig tydeligt nok.

Mit hovedformål var — bl.a. belyst gennem tre eksempler fra samme sæson og heraf to fra samme familierie — at bede producenterne give os en ærlig og redelig besked på, hvem de forskellige forestillinger retter sig mod og er brugbare til, sådan at man undgår den værste tænkelige situation for en teaterforestilling: *Nemlig at man keder sig*.

Det er popperi, når Svend Langhans påstår, at jeg ikke kan lide frække ord fra scenen eller blasfemiske udtryk. Det er der sandelig en stor del af de forældre, der trofast sender deres børn til vore forestillinger, der helst er fri for. Og når du så antyder, at jeg ikke forstod *Dødsflåden*, så er det en fordrejning af de barske og nærmest injurierende. Det var børnene og de unge mennesker, jeg talte om.

Må jeg kraftigt understrege (som jeg også gjorde i min første artikel) at forestillingerne *Snedronningen*,

De to kombattanter er formentlig ubekendt for de to teaterforenings-skrivere, men er venligst udlånt fra Per Folkvers fotobog: »Vennerne på vejen« (forlaget politisk revy).

Dødsflåden og *Peters jul* var ganske udmærkede forestillinger.

De passede bare ikke til de aldersklasser, som de var bestilt til. Men her tillader børneteaterproducenterne at lægge sig så fast på deres egen viden — skønt den altså kan slå grusomt fejl — at man er modig nok til i Den røde Brochure på side 21 at fastslå »Aldersgruppen ligger fast« .... Så ved man det!

Hvad angår Børneteaterfestivalen, deltog jeg i de tre af de fire, Svend Langhans nævner. Men tænk om alle landets 92 teaterorganisationer mødte frem med 125 deltagere som fra Odden. Så ville der rigtignok blive slagsmål om billetterne. Det ville sige ca. 12.000 deltagere fra teaterkredsene, hertil børnehavepædagoger, lærere, forældre og masser af børn, som indtil nu i hvert fald har haft fortrinsret til billetterne.

Brugerseminarer ligger på almindelige arbejdsdage, og ikke alle kan tage fri, når det passer os.

Hvad ved PHJ om børneteater? Spørger Svend Langhans og giver selv svaret.

Ja, det er rigtigt, at vi ønsker at køre vort familieteater i abonnement, hvor man selv skal erlægge en sum for at deltage. Derfor spiller vi også på de tidspunkter, hvor man har fri fra skole.

Det er vort synspunkt. Du må gerne have et andet, men det giver dig ikke ret til at nedgøre vore ideer. Gratis teater kan jo stadig opleves på bibliotekerne.

Du antyder, at jeg vælger forestillingerne ud. Måske sammen med et par andre »gamle«.

Nej, vi har altid i bestyrelsen mindst et ungdomsmedlem, hvis barndom ikke er alt for fjern. Disse sammen med de fremmødte kontaktlærere, finder frem til de forestillinger, vi helst vil have. De første mange år mødte der mange kontaktlærere op, men efterhånden tilkendegav de over for os, at vore intentioner var så udmærkede, at de roligt turde overlade det til bestyrelsen med ungdomsrepræsentanter. Se det var et skulderklap, og næsestyven fik vi så til gengæld i år med hele tre fejlslagne forestillinger, ikke på grund af vore dårlige valg, men på grund af dårlig vejledning fra producenterne.

Du anfører, at af 15 producenter på tre sæsoner var kun fem medlemmer af BTS. Men skulle det være et kvalitets-stempel?

Jeg er helt klar over, at der er andre, der har en anden teaterpolitisk, ja, måske også partipolitisk holdning til problemerne, men ingen af delene berettiger den ene eller den anden til at kaste vrang på andres fremgangsmåder.

Svend Langhans skriver, at »både

Teaterrådet og UBOT's tre medlemmer ved væsentlig mere om, hvad teater børn foretrækker, end jeg.

Hvor er det dog dejligt at kende sin egen værdi; men en lille historie kunne måske rykke lidt af pynten.

I en telefonsamtale med en teaterrådsformand om en ganske bestemt forestilling, fik jeg at vide, at den var dårligt spillet (det var dog ellers uddannede skuespillere i modsætning til så mange andre) dårlige kostumer, dekorationer og helt dårligt iscenesat. Jeg måtte prøvende undersøge, om det var den samme forestilling, vi talte om, og det var det.

Nu ville skæbnen altså bare, at ingen fra Teaterrådet på dette tidspunkt havde set forestillingen, og slet ikke formanden. For at bøde på det, skyndte man sig at sende først et par stafetter fra rådet afsted, og så nogle dage senere formanden.

Holder udsagnet så stik?

Når bortses fra de store forestillinger, hvor Det Kgl. Teater kommer og direkte sætter deres egne dekorationer op på ganske enkelte af landets scener, så har vi aldrig i Skive Teaters mere end 100 årige historie været ude for, at en voksenforestilling ikke har kunnet være på vor scene.

Når så de gruppeteatre, der aldrig før har produceret til scenebrug, men altid elastisk har kunnet få deres dekorationer til at passe ind snart her, snart der på et gymnastiksalsgulv, nu pludselig skal til at erstatte de tidligere producenter af sceneforestillinger for børn og unge, ja så måtte man da formode, at netop disse havde en så stor erfaring i indpassningskunst, at dette ville kunne lade sig gøre. Men det kan det altså ikke.

Må jeg slutteligt slå fast: Jeg er ikke nogen indædt modstander af gruppeteatrene, har aldrig været det, har benyttet mange af dem i tidernes løb. Jeg kommer ikke med sure opstød, hr. Nusslein, men sætter måske fingeren på nogle ømme ligtorne, og det kan naturligvis gøre ondt.

Det er netop en hånd, jeg giver, ved at fortælle, hvad vi har brug for, bl.a. af rigtige oplysninger om aldersklasser til de forskellige forestillinger.

Jeg skal dog gerne vedkende mig en af de sikkert særdeles mange fejl, har har: Jeg forlanger professionalisme af de folk, der udgiver sig som professionelle. Og det kan da ikke være for meget forlangt. □

(Forkortet af red.)

Per Haugaard Jensen er formand for Skive og Omegns Teaterforening og tillige næstformand i Danmarks Teaterforeninger.

stå stille.

Et aktivt publikum der får resourcer og styrke til hverdagen — ja, jeg tror, at vi kommer tættere på en urkraft i os alle sammen. — En vilje til overlevelse — en overbevisning om, at det skal lykkes.

Den energi, der opstår ved en kunstnerisk oplevelse — det er den, man skal bruge til at hente kræfter fra — til at slås med.

Og det er netop den energi, vi gerne vil løse hos publikum, ligesom det er den energi, vi selv oplever, når tingene lykkes.

(Scenograf Gitte Katz i Det fri Aktuelt)

Take Off 88

Det er andet år, den britiske afdeling af ASSITEJ arrangerer en international børne- og ungdomsteaterfestival. Arrangementet finder sted i London (Riverside Stu-

dios, Crisp Road) fra 4. til 10. juli.

Der deltager teatergrupper fra en halv snes lande. Yderligere oplysninger kan fås gennem Dansk ASSITEJ eller hos de engelske arrangører (01-748 3354).

Gadesjakket er blevet egnsteater!

Teatergruppen Gadesjakket, der er hjemmehørende i Odense, er blevet egnsteater.

Gruppen startede som amatørgruppe for 12 år siden, men har de sidste tre-fire år fungeret som en professionel, opsøgende teatergruppe, men indtil nu uden den offentlige støtte, der er en livsnødvendighed for professionelt teater i dagens kulturelle Danmark.

Kommunens og amtets beslutning om at gøre Gadesjakket til egnsteater betyder et tilskud til gruppen på 800.000 kr. om året.

Gruppen består i dag af seks skuespillere og to administratorer og er især kendetegnet af opsøgende forestillinger for børn og unge, gadeteater og også undervisningsprojekter. Som noget nyt vil gruppen fremover også spille sine forestillinger stationært i Odense.

Teatergruppen Gadesjakket er i Odense's 1000-år blevet egnsteater

Reklamemanden: Brochuren præsenterer virkeligheden

Af LARS KJÆDEGAARD

Jeg har netop modtaget den nye Røde Brochure, og er blevet bedt om at skrive et par ord om den ud fra min baggrund som reklame-mand og min viden om børneteateret i Danmark.

Umiddelbart finder jeg brochuren både professionel og nem at bruge. Den minder mig en smule om musikbranchens årbog, både i format og opbygning, og jeg må indrømme, at jeg er en hund efter den slags kataloger, som tydeligvis er en god og saglig ramme om noget, der lige så tydeligt spænder fra skidt-til kanel-enden af spektret.

Der er måske en smule sladder-spalte i det, når man ser de forskellige ansigter, nåh, ja, det var dem og det var dem — og ofte en næsten hjertegribende sammenhæng mellem den måde, det enkelte teater præsenterer sig på i brochuren, og den måde det præsenterer sig på i virkeligheden!

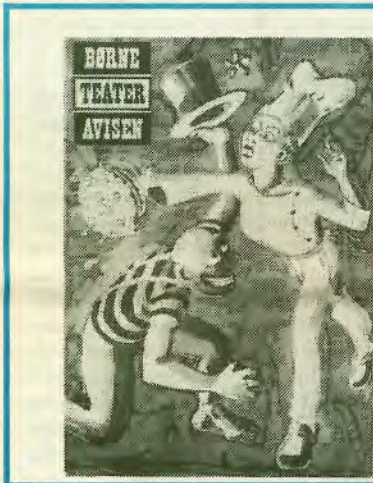
Gennem mit eget arbejde med børneteaters markedsførings-stræbelser er det gået op for mig, præcis hvor bredt kvalitetsspektret er i »branchen«, og hvis det er det, man her (i Den Røde Brochure) ønsker at give udtryk for, har man efter min mening ramt plet.

De indledende afsnit om refusionsbetingelser etc. er rimeligt kortfattede og forståelige — den slags er nu engang sjældent topunderholdning.

Alt i alt synes jeg, at brochuren vidner om en god tilrettelæggelse

— både hos dem, der har lavet brochuren, men også hos mange af teatrene, der præsenterer sig på en god og inspirerende måde. Og fremfor alt: Brochuren vidner jo med al tydelig ønskelighed, som Dupont — eller er det Dupont? — siger om, hvor utrolig stort og flot børneteaterudbudet herhjemme i virkeligheden er! □

Lars Kjædegaard har et reklamefirma og har lavet en markedsføringsrapport for BTS.

Arrangøren: Et børnekulturelt dokument?

Af BENT JEPPESEN

Gennem mange år har Den Røde Brochure været et vigtigt opslagsværk, når man skulle finde teater og anden underholdning til børn og unge. Kun har man manglet et afsnit, som formidlede oplysninger om musik-aktiviteter.

Dette års udgave er delt op på den måde, at alt teater er omtalt i den første del, mens cirkus-, trylle- og gøglerforestillinger har fået deres eget afsnit. Opdelingen i to afsnit er en glædelig fornyelse — men baggrunden er sørgelig. For til næste år vil den del af den professionelle børneunderholdning/kultur, som ligger i det sidste afsnit, være bortcensureret. Som bruger og formidler af kultur til børn så jeg meget hellere en rød brochure, der bestod af mindst fire afsnit: Et afsnit med refusionsberettiget teater, et afsnit med ikke refusionsberettiget teater, et afsnit med musik- og sang-tilbud og endelig et afsnit med trylle-, gøgler- og cirkustilbud. Dette ville gøre Den Røde Brochure til et godt instrument for kulturformidlere.

Børneteateravisen har bedt en bruger og en reklamemand blade den nye udkomne Røde Brochure igennem. Det er blevet til både en slags brugsanmeldelse og et indlæg i den løbende debat for og imod gøglere m.fl. i Den røde Brochure .....

Gøglerne hårdt ramt

For gøgl og musik er jo en væsentlig del af teatrets væsen og liv. Ja, selv forsiden af Den Røde Brochure har jo gennem mange år været mere præget af gøgl end af teater. At teksten til dette års brochure så rammer de »udstødte« gøglere hårdt, er meget forståeligt. »Hvornår begynder teatret?« spørger den lille tilskuer på bagsiden. Det samme spørgsmål kunne man stille til flere af de teaterforestillinger, som er omtalt i samme Røde Brochure, og som er refusionsberettiget.

Nu er det ikke de enkelte forestillinger, jeg er blevet bedt om at anmelde, men Den Røde Brochure. Her skulle man måske interessere sig meget mere for indholdet af de ting, som tilbydes. Uanset om det er teater, trylleri eller musik for børn, så har vi et krav som brugere: At de ting, som præsenteres, er af en kvalitet, som vi kan være bekendt over for vort publikum.

Dette kan være svært at gennemskue ud fra siderne i Den Røde Brochure. Selvom vi mødes flere gange om året til børneteaterfestivaler, så kan vi jo ikke nå at se alle forestillingerne.

Udbudet

En anmeldelse af Den Røde Brochure vil jo mere blive en anmeldelse af teaterudbudet end en anmeldelse af bogen som helhed. Og med mit kendskab til børneteater i Danmark (jeg har set omkring 50 forskellige forestillinger om året gennem de sidste 5-6 år) kan jeg løseligt lave følgende opdeling af tilbudene:

Ud af ca. 100 teatergrupper får omkring 30% tilskud til produktionen og kun omkring 50% ville opfylde mit kvalitetskrav.

Ud af de omkring 30 produk-

tionstilskudsmodtagere producerer kun ca. 50% forestillinger for de mindste, mens de alle bortset fra en enkelt producerer for de ældste børn (vort forbrug er lige omvendt).

Denne opdeling kan jo dels fortælle noget om den mangfoldighed, der er på området. Men den fortæller også noget om, at der i virkeligheden er for få af de støttede teatergrupper, der laver teater for den aldersgruppe, som barnet på omslagets bagside repræsenterer.

Ellers kan man jo kun notere, at der i forhold til sidste år igen er kommet et antal nye teatergrupper; mens grupper, der dukkede op for et eller to år siden, igen er glemt. Og som brugere skal vi også være glade for, at det er så nemt at starte et børneteater op i Danmark. Det giver nye grupper muligheder, og hvis de så ikke kan klare kvalitetskravene, ja, så forsvinder de igen. Men der burde måske nok være en mekanisme, der ud over økonomisk ruin, kunne sortere de dårlige grupper fra. For mange af de »dårlige« grupper, som har haft plads i brochuren i mange år, kan næppe leve af at spille teater alene .....

Vi glæder os allerede til næste års brochure, og kan måske håbe på, at den indeholder mindst fire afsnit med professionel børnekultur. Lad os samle mangfoldigheden i et stort og vægtigt kulturpolitisk dokument. □

Bent Jeppesen er leder af Helsingør Børneteater.

NYE BØGER

Strategi

I serien Teatervidenskab/Drama, der udgives af Teatervidenskabeligt Institut ved Københavns Universitet (i kommission hos Teaterforlaget Drama) beskæftiger forfatterne i »Plads til børneteater« sig med børneteateret i den offentlige debat og dens placering i det kulturelle rum, angiveligt vinklet ud fra Børneteaterens samarbejdsstrategi og politik.

Således diskuterer man optagelseskriterierne, uddannelsesmuligheder og den generelle økonomi bag dansk børneteater, ligesom man bruger en del plads på det børneteaterhus, der desværre endnu ligger langt fra realiteternes verden.

Plads til børneteater. Af Christina Bernsen og Lise Garsdal. 84 sider, kr. 42. (Teatervidenskab/Drama).

Teater i lokalsamfundet

Det er titlen på en rapport, der fortæller om Århus Teater Akademis

virke gennem tre år — med det formål at lave et lokalt forankret egnsteater på Gjellerupscenen.

Bogen viser gennem brevkæslinger, aktivitetsoversigter, presseklip og selvstændige artikler, hvordan det rent faktisk lykkedes at etablere et kulturhus og en lokal forankring i Gjellerup — og giver også dermed et fremtidsrettet bud på teatrets placering i det sociale og lokale liv.

Lokalteter — teater i lokalsamfundet. Af Bent Blindbæk m.fl. 66 sider, kr. 70. (Århus Teater Akademis Forlag, 06 12 38 61).

Masse- og finkultur

Postmodernismen har naturligvis også påvirket den del af massemedierne, der har med teater at gøre. Det fortælles der nærmere om i en teoretisk og eksemplificeret gennemgang af studerende fra Teatervidenskabeligt Institut, der har undersøgt æstetiske udtryksformer inden for teater, film og TV.

Postmodernisme — rummet mellem masse- og finkultur. Af Merete Lund og Benedikte H. Nielsen. 119 sider (Teatervidenskabeligt Institut).

Modelarbejde

En teaterproduktion er selvfølgelig også en kommunikationsform, og »Æstetisk kommunikation«, der er en omarbejdet konferensopgave fra Teatervidenskabeligt Institut, forsøger at opstille en æstetisk kommunikationsmodel med teateropførelsen som objektet. Til den ende sammenkøbes tre videnskabsteorier; psykoanalyse, den historiske materialisme og fænomenologien. Og sluttes af med et par praktiske eksempler for at vise modellens anvendelighed.

Æstetisk kommunikation. Af Per Theil Hansen. 82 sider. (Teaterforlaget Drama).

Ude af trit

Et stykke skrevet til Amnesty Internationals 20-års jubilæum i Frøslevlejren; handlingsrammen hedder politisk undertrykkelse.

Ude af trit. Af Villi Stougaard. 20 sider, kr. 27,50. (Teaterforlaget Krokesa).

Gode børn

Kirsten Lee-udvalget har i pjecform udsendt »Regeringens handlingsplan for børn« under den forjættende titel »Det skal være godt at være barn i Danmark«. Mht. børn og kultur vil man gerne give større prioritet til børns aktive

medleven i kulturrummet frem for den passive kulturkonsumentens rolle. Og som det siges: »Denne handlingsplan er en begyndelse og ikke en afslutning«.

Det skal være godt at være barn i Danmark. 32 sider. Kr. 25. Kan bestilles hos Socialstyrelsen, 01 29 91 22.

Nye udgivelser fra Teaterforlaget DRAMA

Pia Tafdrup: Døden i bjergene. 63 sider, kr. 58.

Vladimir Ginarev: Sarkofag. Har netop haft premiere på Svaalegangen. Oversat af Kjeld Bjørnager. 75 sider, kr. 48.

Leo Bech: Klovneland overgir sig aldrig. Klassespil om det gode og det onde. 21 sider, kr. 30.

Eiler Jensen: Agib kongesønnen. En musical med udgangspunkt i historien fra »1001 nats eventyr«. 44 sider, kr. 44.

Vagn Thonesen: Husmandsdrängen. Skolekomedie om tiden efter de store landboreformer, med »børneauktioner« og de fattiges vilkår på landet. 56 sider, kr. 48.

Poul Larsen: Vil du i Paradis? Et spil for større børn, unge og voksne om en palæstinensisk familie på flugt. 63 sider, kr. 48.

Grete Thomsen: De vises sten. Et eventyrspil om den fattige Ali, der får prinsessen. 31 sider, kr. 36.

Tidsskrifter mm.

En liste over de senest indkøbte tidsskrifter mm. til BTA, omhand-

lende teater og/eller børne- og ungdomskultur:

entre nr. 2/88: Indeholder bl.a. anmeldelser af ungdomsforestillinger, noget om behovet for ungdomsdramatik, samisk teater og debat om teaterkritik.

Teaterbladet nr. 113: Kommentarer til teaterlovrevisionen og debatindlæg.

Abrikadabra nr. 2/88: Om bl.a. dukketeatret Tittut, Mittiprickteatern og om børns vilkår/børnekulturens indhold.

Unge Pædagoger nr. 2 og 3/88: Om bl.a. æstetikken som redskab til kulturel afsøgning, video i æstetisk belysning, mandedrømme og den forsømte musikundervisning.

Pædagogisk Orientering nr. 1-2/88: Et temanummer om »Projekt Børne- og Ældreby i Gilleleje«, hvor 180 børn og 50 ældre arbejdede sammen i forskellige værksteder, såsom musik, video mm.

Teaternyt nr. 1/88: Landsforeningen Danmarks Teaterforeningers nye tidsskrift har i sit første nummer en teaterartikel af Jens Kistrup, artikler om »Provinsens teaterliv«, »Børn og teater« samt omtaler af den kommende sæsons repertoiremuligheder.

drama nr. 1/88: Tema-nummer om drama-fagets placering og muligheder på de ældste klassetrin.

Teateravisen nr. 60: Om bl.a. international teaterfestival i Amandola (Italien), Dario Fos nye bog, Magdalena-projektet (teater for kvinder) samt kursus-kalender mm.

Rampelyset nr. 182: Om bl.a. amatørteatrets placering i teaterlovrevisionsbetænkningen, om at være med i en egnsteaterforestilling, og noget om norsk teaterliv netop nu.

Tjekkoslavisk gæstespil

I slutningen af juli måned får Café Slotsbio besøg af Klepls familie- og dukketeater: Kistekompaniet ZUBAZUB (tand for tand).

Gruppen består af fem personer og tæller bl.a. to sønner af den kendte filminstruktør Milos Forman.

I øjeblikket er vi ved at forhandle os frem til det endelige program for de dage ZUBAZUB er i Hillerød. Ud over at spille forestillinger håber vi at kunne arrangere en workshop med de dygtige dukketeaterfolk. Efter vores planer vil en evt. workshop blive afholdt onsdag/torsdag d. 27. og 28. juli, men det endelige program er altså ikke klar endnu.

Hvis du har lyst til at se ZUBAZUB i aktion, eller hvis du ønsker at deltage i workshoppen kan du ringe til Café Slotsbio på 02 26 05 64 i begyndelsen af juni måned og få tilsendt et program/tilmeldingsblanket.

Dukke min ....

I dagene 24. oktober til 29. oktober 1988 afholdes den tredje dukketeateruge i Silkeborg — arrangeret af skolevæsenet, biblioteket, kulturhuset Rampelys og Silkeborg Dukketeater.

Der spilles åbne og gratis forestillinger to gange dagligt, ligesom der er opsøgende forestillinger på byens skoler og institutioner.

På kulturhuset Rampelys er der åbne værksteder og »Børn spiller for børn« dukketeater. Biblioteket arrangerer som vanligt en større udstilling af dukker og dukketeatereffekter gennem tiderne. **Kontaktadresse:** Skolernes teaterformidling, Søndergadeskolen, 8600 Silkeborg, tlf. 06 82 83 00.

Dukketeaterkursus

I forbindelse med Odense bys 1000-års fest afholdes der en dukketeaterfestival i efterårsferien d. 17.-23. oktober 1988. Samtidig hermed gennemføres et dukketeaterkursus for særligt interesserede.

Kurset retter sig til professionelle med forskellig baggrund, til pædagoger og andre, som ønsker at anvende dukkespil i deres arbejde, samt til amatører med nogen erfaring fra dukkespil eller andet dramaarbejde.

Undervisere på kurset er docent Hartmut Lorenz, direktør for dukketeatret i Berlin DDR, og to af DDR's mest spændende unge dukketeaterfolk, Lars og Anne Frank.

Dukketeaterfestivalens professionelle forestillinger vil indgå i kurset.

Tilmeldingsfristen er senest 1. august og meget gerne før af hensyn til planlægningen. Dukketeaterkursus kræver min. 12 og max. 24 personer, og deltagerafgiften vil ligge et sted mellem 1.100 og 1.500 kr., afhængig af det endelige deltagertal.

Tilmelding til kursus:

Jette Lund, Engsvinget 27, 2400 København NV.

Tilmelding til amatørdukketeaterfestival:

Bent Jacobsen, Skt. Knudsvej 23 B, 1903 Frederiksberg C.

Oplysninger om dukketeaterfestivalen iøvrigt:

Ray Nusselein, Paraplyteatret, Rådhusstræde 6 C, 1466 København K.

Små Scener

Rubrikken »Små Scener« indeholder oplysninger om, hvad der foregår på de små, stationære scener — samt festivaler mm. Dead-line til næste nummer er 15. august. Skema, der fås ved henvendelse til Teatercentrum, skal anvendes.

Borups Højskole

Borups Højskole
Frederiksholms Kanal 24
Billetbest.: 01 22 04 78

En enkelt til Friheden
Teaterbutikken
Aldersgruppe: unge/voksne
Spilledage og -tider: 31/8-16/9
Onsdag-fredag kl. 20.00
Lørdag/søndag kl. 16.00
Instr.: Søren Østergård
Medvirkende: Iben Plesner, Torben Vadstrup, Peter Zheld

Jako-Bole Teatret

Jako-Bole Teatret
Teaterhuset
Danmarksgade 19, 9000 Aalborg
Billetlff. 08 12 78 33

Love Liebe La' vær
Jako-Bole Teatret
Aldersgruppe: 9-15 og forældre
Spilledage og -tider: 20/8 kl. 15.00, 22-26/8 kl. 10.00
10 års jubilæumsforestilling

Børneteaterdag
DRT, Teaterkompaniet, Gunner Wille m.fl.
Aldersgruppe: 3-130 år
Spilledage og -tidspunkter: 27/8 — Forestillinger hele dagen, spilletidspunkter kan oplyses hos Jako-Bole Teatret. Gratis adgang til alle forestillinger.

KASKADE TEATRET

Børne- og ungdomsfestival
i Horsens d. 24.-25. september
Der medvirker omkring 25 teatergrupper med ca. 40 forestillinger og 80 opførelser.
Se særskilt omtale på bagsiden.

Kringelborg

Kringelborg
Grønsundsvej 123, 4800 Nykøbing F

Trækfugle — spillet om de polske roearbejdere
Egnsteatret Masken
Aldersgruppe: Egnsspil for hele familien
Spilledage og -tider: 12.-26. juni begges dage incl., undt. mandage kl. 19.30
Billetsalg: Egnsteatret Masken, Skolegade 16, 4800 Nykøbing F, tlf. 03 85 78 81

Københavnneren

Københavnneren
Nørrebrogade 37, 2200 Kbh. N
01 39 92 95

Brunos Børneband
Den Storkøbenhavnske Bøssescene
Aldersgruppe: 16 år og opefter
Spilledage og -tider: 1/9 til 25/9
Tirs. til fre. kl. 20. Lør./søn. kl. 16
En »Swing-musical«, der skildrer en ung bøsses møde med storbyen og dens forskellige livsformer, hans søgen efter kærlighed i en kold AIDS-tid.

Sygdommen døden
Morten Ydes Teater
Aldersgruppe: 18 år og opefter
Spilledage og -tider: 16/8 til 26/8
Tirs. til søn. kl. 20
Forfatter: Marguerite Duras. Instruktør: Morten Yde. Scenograf: Gunnar Friberg

Negeren og hundenes kamp
Para Production
Aldersgruppe: 16 år og opefter
Spilledage og -tider: 28/7 til 10/8
Tirs. til søn. kl. 20

Forfatter: Bernard-Marie Kolts.
Instruktør: Henrik Sartou. Scenograf: Jesper Corneliussen

Det lille Teater

Det lille Teater
Lavendelstræde 7, 1462 Kbh. K
Tlf. 01 12 27 13

Blå seler
Det lille Teater
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilledage og -tider: 5. sept. til 30. okt.
Hverdage 9.30 & 11, søn. 13.30 & 15, lørdage lukket
Medvirkende: Claus Jensen og Søren Frank. Scenografi: Claus Jensen

Skægspire

Børneteater Skægspire
Vestergade 68, 5000 Odense C
Tlf. 09 11 31 06

Hvis jeg var barn
Skægspire
Spilledage: 7. sept. til 28. okt.
Aldersgruppe: 6-10 år

Zoologisk Museum

Zoologisk Museums Marionetteater
Universitetsparken 15
2100 København Ø
Tlf. 01 35 41 11

Din Odder!
Zoologisk Museums Marionetteater
Aldersgruppe: 4-9 år
Spilledage og -tider: Tirsdag d. 28. juni til og med søndag d. 17. juli. Hverdage kl. 11.15 og 13.30. Lør./søn. kl. 13.30 og 15.30. Mandag lukket.

REPERTOIRE

Repertoirenyt er en løbende orientering om tilføjelser, ændringer og korrektioner i forhold til det repertoire, der er anført i repertoirebrochuren TEATER 1988-89 (»Den røde Brochure«).

Som det gælder for repertoirebrochuren, kan det ikke garanteres, at alle de omtalte forestillinger under Repertoirenyt er refusionsberettigede i henhold til teaterlovens § 16 d.

I det hele taget er hverken redaktionen, Teatercentrum eller Børneteatersammenslutningen ansvarlige for de omtalte forestillingers kvalitet, politiske holdning eller pædagogiske udformning.

Jako-Bole Teatret

Teaterhuset
Danmarksgade 19, 9000 Aalborg
Tlf. 08 12 78 33 (kl. 10-14)

Ups! En giraf uden pletter

Forestillingen har følgende ændringer:
Aldersgruppe: udvidet til 3-10 år
Spilleareal: 6×6 meter
Spilleperiode: spilles også i uge 42
Se iøvrigt Den røde Brochure s. 107.

Det lille Teater

Lavendelstræde 7, 1462 Kbh. K
Billetlff. 01 12 27 13
Kontor: 01 12 12 29

Blå seler

En lille hverdagshistorie om Uffe og hans far, der om morgenen hjælper hin-

anden med at komme afsted til børnehaven og på arbejde.

En morgen vil Uffe pludselig ikke have tøj på og ikke i børnehaven, selv om faderen både lokker og truer .....

Aldersgruppe: 3-8 årige
Instruktion: Anne Josephsen
Medvirkende: Claus Jensen og Søren Frank
Scenografi: Claus Jensen
Manuskript: Anne Josephsen
Spilletider: 5. sept. til 30. okt. 1988 kl. 9.30 & 11.00, søn. kl. 13.30 & 15.00.

Silkeborg Dukketeater

Bakkevænget 19, 8600 Silkeborg
Tlf. 06 82 44 16

Fugleungen Luffe & Hønsene, Hans og bedstemor

Disse handskedukkeforestillinger kan også spilles i mindre lokaler — og også i bogbus — end angivet i Den røde Brochure (s. 174).

Zoologisk Museums Marionetteater

Universitetsparken 15
2100 København Ø
Tlf. 01 35 41 11

Din odder!

Forestillingen har følgende ændringer:
Varighed: 60 min.
Opstillingstid: 150 min.
Spilleareal: br. 5, dy. 6, hæ. 2,5 m
Mørklægning: Påkrævet
Iscenesættelse: Mette Karina Dam og William Frohn
Medvirkende: Mette Karina Dam og William Frohn.

Børneteaterplakater til salg

10 plakater sælges for kr. 82,- incl. forsendelse.

Send beløbet pr. check eller indsæt det på giro 6 61 81 38 til Børneteateravisen, Frederiksborggade 20, 3., 1360 København K.

Festivalplakaten fra Børne- og ungdomsteaterfestivalen i Århus (flerfarvet) samt plakaten fra ASSITEJs internationale børne- og ungdomsteaterfestival i Odense (flerfarvet) udgør sammen med otte uspecificerede plakater plakattilbuddet.

Klip kuponen ud og send den allerede i dag!

BREV

Hermed bestiller jeg:

_____ sæt plakater à kr. 82,-

☐ Pengene er sendt pr. check

☐ Pengene er indsat på:

Giro nr. 6 61 81 38
Børneteateravisen
Frederiksborggade 20, 3.
1360 København K

OBS: Plakaterne sendes først, når pengene er indgået på giro.

Send plakaterne til:

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./by: _____

Frankeres
som
brevkort

Børneteateravisen
Frederiksborggade 20, 3.
DK-1360 København K

BØRNE- OG UNGDOMS- TEATERFESTIVAL

HORSENS D. 24. OG 25. SEPTEMBER 1988

Danmarks ubetinget næststørste børne- og ungdomsteaterfestival finder sted i Horsens. Med Århus i april in mente får det østjyske altså sin rigelige del af teaterkagen i 1988.

Kaskadeteatret står som enearrangør af den voluminøse festival, hvor 24 BTS-teatre deltager med knapt 40 forestillinger. Det betyder ca. 80 opførelser og 12.000 billetter. Med gratis adgang.

Der skulle således være gode muligheder for at orientere sig om de nye børneteaterforestillinger, hvis man ikke nåede det i Århus. Det er Kaskadeteatrets erklærede målsætning at lave en festival, der direkte og uden kulturmanifestative omsvøb henvender sig til brugere og formidlere af børneteater. Det giver sig bl.a. udslag i, at det er mulighed for at forudbestille billetter til samtlige forestillinger og i ubegrænset antal. Dog er ti procent reserveret til børn.

Forudbestillingen starter 1. august og løber frem til 23. september.

Arrangør og administrator Jan Torp mener, at festivalens udformning dækker et behov, som den store årlige festival ikke i samme grad tager op: at forkæle aftagerne noget mere.

Det er fjerde år i træk, Kaskadeteatret arrangerer festival. Som tidligere omtalt i BTA har man opsøgt huld og troskab med Brædstrup kommune pga. dennes lave kulturpolitiske prioritering. Et velvilligt tilskud fra Horsens kommune og Vejle amt på ialt 100.000 kr. har medvirket til, at festivalen nu er næsten fordoblet i forhold til de foregående år.

Indlagt i festivalen er også et fransk gæstespil med gruppen *Nada*, der opfører »Grandir«.

Selve festivalen åbner fredag d. 23. september kl. 20, hvor Kaskadeteatret opfører sin egen »Klokkeren fra Notre Dame« på Horsens Teater. Derefter går det løs i weekenden med det omfangsrige program, der er aftrykt nedenfor.

Alle forestillingerne spilles på Langmarksskolen i Horsens.

Program, oplysninger og billetter kan fås ved henvendelse til:

Kaskadeteatret, Gudenåvej 60, Voervadsbro, 8660 Skanderborg, tlf. 05 78 20 33

Lørdag d. 24. september

Turnus	Gøjen	15 år og op
Jako-Bole Teatret	Love Liebe la' vær	9-15 år
Mariehønen	Sidste skrig	6-14 år
Paraplyteatret	Paraplyforestilling	3-8 år
DRT	Hjertelyd	3-7 år
Rivegildet	Et tonetrylleri	1½-4 år
Teatret	Springtime	14 år og op
Rimfaxe	Vi ska' ha' øllebrød og	5-10 år
Teaterkompagniet	Stik	6-12 år
Teaterravnen	Ved siden af	3-7 år
Batida	Jerntrekanten	13-17 år
Teaterbutikken	Ventesal	10 år og op
Vestenvinden	Drømmespinderen	14 år og op
DRT	Tandem	3-7 år
Gadesjakkert	Elefantungen	2-5 år
Kaskadeteatret	Man spiser da ikke bøger	9-14 år
Comedievognen	Espresso	16 år og op
Paraplyteatret	Trafiklys gælder ikke for ænder	3-8 år
Batida	Supersøster og den store	6-10 år
Kaskadeteatret	Sko	3-8 år
Ø-gruppen	Havets moder	6 år og op
Husets Teater	Hvem sagde spøgelse?	3-8 år
Jytte Abildstrøm	Det smarte teater	4-7 år
Jako-Bole Teatret	Ups! En giraf uden pletter	3-7 år
Vestenvinden	Når 'malhanen galer	11-16 år
Comedievognen	Foxtrot	10 år og op
Rivegildet	Hovedet på nakken	3-8 år
Teaterbutikken	Den tårnhøje hund	3-7 år
DRT	Oskar	3-7 år
Mariehønen	Rene linier	12 år og op
Paraplyteatret	Smilet	3-8 år
Baggårdsteatret	Mohammed	9-12 år
Anemoneteatret	Frank 'n' stein	8 år og op
Vester 60	Danmark for dansker	14 år og op
Teaterkompagniet	Russisk roulette for to	14 år og op
La Luna	I pose og sæk	10 år og op
Teaterbutikken	Bimmer	6-12 år
Pin Pon	Hans og Grethe	5-10 år

Søndag d. 25. september

Batida	Jerntrekanten	13-17 år
Jako-Bole Teatret	Love Liebe la' vær	9-15 år
Pin Pon	Hans og Grethe	5-10 år
Ø-gruppen	Havets moder	6 år og op
Paraplyteatret	Smilet	3-8 år
Jytte Abildstrøm	Det smarte teater	4-7 år
Baggårdsteatret	Mohammed	9-12 år
Anemoneteatret	Frank 'n' stein	8 år og op
Teaterbutikken	Bimmer	6-12 år
Rivegildet	Hovedet på nakken	3-8 år
Mariehønen	Rene linier	12 år og op
Husets Teater	Hvem sagde spøgelse?	3-8 år
La Luna	I pose og sæk	10 år og op
DRT	Oskar	3-7 år
Vester 60	Danmark for dansker	14 år og op
Teaterravnen	Ved siden af	3-7 år
Gadesjakkert	Elefantungen	2-5 år
Kaskadeteatret	Klokkeren fra Notre Dame	14 år og op
Paraplyteatret	Paraplyforestilling	3-8 år
Rimfaxe	Vi ska' ha' øllebrød og	5-10 år
Vestenvinden	Drømmespinderen	14 år og op
Jako-Bole Teatret	Ups! En giraf uden pletter	3-7 år
Rivegildet	Et tonetrylleri	1½-4 år
Teaterbutikken	Ventesal	10 år og op
Gadesjakkert	Elefantungen	2-5 år
DRT	Tandem	3-7 år
Comedievognen	Foxtrot	10 år og op
Teaterkompagniet	Stik	6-12 år
Paraplyteatret	Trafiklys gælder ikke for ænder	3-8 år
Batida	Supersøster og den store	6-10 år
Mariehønen	Sidste skrig	6-14 år
Vestenvinden	Når 'malhanen galer	11-16 år
DRT	Hjertelyd	3-7 år
Comedievognen	Espresso	16 år og op